

Nationaal Archief
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Nummer Toegang: 2.13.14.03

**Inventaris van het archief van de
Commandant van het 4e Groot Militair
Commando en de Citadel van
Antwerpen, 1813-1836**

Versie: 27-03-2022

J. Steur

Nationaal Archief, Den Haag 1930

This finding aid is written in Dutch.

INHOUDSOPGAVE

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
I N L E I D I N G.....	7
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	14
Inhoud en structuur van het archief.....	17
Inhoud.....	17
Verwant materiaal.....	18
Beschikbaarheid van kopieën.....	18
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	19
A. Archief van de Commandant van het 4e Groot Militair Commando en de Citadel van Antwerpen, 1816-1833.....	19
I. Agenda's.....	19
II. Uitgaande stukken.....	21
III. Ingekomen stukken.....	24
IV. Stukken betreffende de gebeurtenissen te Antwerpen na het oproer te Brussel.	40
V. Sterktestaten, rapporten, brieven enz. van de bevelhebbers van de forten.....	42
VI. Verschillende stukken.....	44
VII. Stukken betreffende de overgave van de citadel.....	46
B. In Franse krijgsgevangenschap en terug in het Vaderland, 1832-1836.....	47
C. Brieven, ingekomen bij officieren, deel uitmakend van de bezetting van de citadel, 1830-1835.....	50
AANHANGSEL I, 1813-1816.....	51
AANHANGSEL II, 1830-1832.....	53

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Commandant 4e Groot Militair Commando en de Citadel van Antwerpen

Archiefbloknummer:

D27040

Omvang:

306 inventarisnummer(s); 14,60 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands en in het Frans.

Soort archiefmateriaal:

Geschreven en gedrukte documenten. Kennis van het vroeg negentiende eeuwse handschrift is noodzakelijk.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Opperbevelhebber der Citadel van Antwerpen
Opperbevelhebber over de Zeemacht op de Schelde
Vierde Groot Militair Commando

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Het archief bevat agenda's, ingekomen en verzonden brieven, rapporten, minuten van dagorders, registers van orders en dagorders, een memorie over de aanval en verdediging van de vesting Antwerpen, stukken betreffende de gebeurtenissen in Antwerpen na het oproer te Brussel (1830), sterktestaten, rapporten en brieven van de bevelhebbers van de verschillende forten; voorts stukken betreffende de overgave van de citadel te Antwerpen, de Franse krijgsgevangenschap van baron Chassé en ingekomen brieven bij officieren, die deel uitmaakte van de bezetting van de Antwerpse citadel in de periode 1830-1835.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Commandant 4e Groot Militair Commando en de Citadel van Antwerpen, nummer toegang 2.13.14.03, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Veldtochten / Commandant Citadel Antwerpen, 2.13.14.03, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

I N L E I D I N G

Generaal-majoor Andreas Hendrik Joan van der Plaat trad volgens het stamboek van officieren 15 december 1813 op als gouverneur van Breda. Het archief van de Soevereine Vorst maakt daarvan geen melding, maar in ieder geval was Van der Plaat 8 januari 1814 in functie.

Bij besluit van 17 januari 1814 no. 174, verdeelde de Soevereine Vorst de Verenigde Nederlanden provisioneel in acht militaire arrondissementen waarvan het vijfde bestond uit het "voormalig Staats-Brabant, met alle de landen, gelegen ten Zuiden van het Hollands Diep en van de landen van Altena en Heusden, ten Zuiden van de Oude Maas" (artikel 6). Bij besluit van 17 januari 1814 no. 175, benoemde de Vorst tot provisioneel commandant van dat 5de militaire arrondissement "generaal Van der Plaat" (bedoeld is: generaal-majoor). Met behoud van zijn nieuwe functie werd deze bij Soeverein Besluit van 31 juli 1814 La. B no. 51, benoemd tot provinciaal commandant van Brabant. Dit hield verband met de verdeling van het territoire van het Rijk in drie generale commando's, tot stand gekomen bij soeverein besluit van 28 juli 1814 no. 44, welke regeling, die, evenals die van 17 jan, "provisioneel" was en "tot definitieve bepalingen zullen kunnen worden daargesteld", stilzwijgend de militaire arrondissementen ophief, die plaats maakten voor drie generale commando's, t.w.:

"Het eerste of westelijk generaal kommando zal bestaan uit de provinciën Holland, Utrecht en van de provincie Gelderland de Veluwe en het kwartier van Nijmegen. De provincie Zeeland zal, tot nadere dispositie, onder het eerste of westelijk generaal kommando behoren. De residentie van de generaal-kommandant zal zijn Amsterdam.

Het tweede of noordelijk generaal kommando zal bestaan uit de provinciën Groningen, Friesland, Drenthe, Overijssel en het gedeelte van de provincie Gelderland, beoosten de IJssel. De residentie van de generaal-kommandant zal zijn Deventer.

Het derde of oostelijk generaal kommando zal bestaan uit Maastricht en de plaatsen langs de Maas en Brabant. De residentie van de generaal-kommandant zal provisioneel zijn Maastricht" (artikel 1).

Bij artikelen 4 en 5 worden het westelijk en noordelijk generaal commando in provinciale commandementen verdeeld, terwijl artikel 6 bepaalt: "Voor het oostelijk generaal kommando wordt provisioneel maar één provinciaal commandement bepaald, namelijk dat van Brabant, residentie Breda."

Volgens artikel 7 zullen de provinciale commandementen tevens stedelijke commandementen in de plaatsen hunner residentie zijn; volgens artikel 9 worden zij in de eerste en tweede klasse verdeeld.

Na deze indeling van 28 juli 1814 werd de 31sten d.a.v. benoemd tot provinciaal commandant van Brabant "de generaal-majoor Van der Plaat, hoofdkwartier te Breda - zie artikel 7 van het besluit van 28 juli -, op het appointement van de eerste klasse". Hij werd bij Koninklijk Besluit van 21 april 1815 no. 20, bevorderd tot luitenant-generaal, vervolgens bij besluit van 24 april 1815 no. 70, tevens aangesteld tot commandant van de vesting Antwerpen, met de titel van gouverneur, die gedragen werd door de luitenants-generaal gedurende de tijd, dat zij als superieure commandanten in een vesting bevel voerden. Deze cumulatie van functies werd Van der Plaat weldra te machtig, te meer omdat Antwerpen als residentie voor de provinciale commandant van Brabant niet zeer geschikt was, waarop de Koning dan ook op 16 mei 1815 met besluit no. 45, bepaalde, dat de bij dat besluit benoemde gouverneur van de vesting 's-Hertogenbosch, in die hoedanigheid tevens belast zou zijn met het provinciaal commandement van Brabant. Of Van der Plaat toen ook ophield stedelijk commandant van Breda te zijn, wordt niet vermeld, maar kort daarna kreeg hij er een ander ambt bij. Zijn stamboek vermeldt nl., dat hij 1 juni 1815 benoemd werd tot commandant van het eerste militair arrondissement. Opmerkelijk is het, dat noch het archief van de Staatssecretarie, noch dat van het departement van Oorlog, noch op dien datum, noch in dat jaar zelfs, melding maken van het instellen van die militaire arrondissementen of de benoeming van Van der Plaat. Toch moet die aanstelling in 1815 hebben plaatsgehad, want 7 december 1815 no. 86, schreef het departement van Oorlog aan Van der Plaat, dat het Koninklijk Besluit van 2 december 1815 no. 15, hem tegen 1 januari 1816 ontsloeg als gouverneur van Antwerpen, maar dat hij zijn betrekking als commandant van het eerste militaire arrondissement in de zuidelijke provinciën behield.

Zijn misschien de militaire arrondissementen - mijns inziens opgeheven 28 juli 1814 - met een ander territorium weer ingevoerd met het oog op de vereniging van Noord en Zuid? Eigenaardiglijk bepaalt nl. het Soeverein Besluit van 22 januari 1815 no. 166 "Tot de drie vacante ¹ commandementen van militaire arrondissementen in België, de navolgende benoemingen te doen, als voor:

- "Het eerste te Leuven, de generaal-majoor Chassé.
- Het tweede te Gent, de generaal-majoor Martuschewitz.
- Het derde te Mons, de generaal-majoor Storm de Grave.

Met bepaling, dat bovengenoemde generaal-majors het traktement van activiteit, aan hunnen rang verknocht, zullen genieten, te betalen uit de schatkist van België". Hier is dus Chassé commandant van het eerste militair arrondissement, niet Van der Plaat; de commandant van het tweede te Gent, Martuschewitz, zag zich bij genoemd Koninklijk Besluit van 2 december 1815 no. 15, beperkt tot het commandement van het 3de militair arrondissement, eveneens te Gent. Vermoedelijk is deze verandering van indeling gemaakt door

1 Dit woord is in het origineel ingevoegd.

het departement van Oorlog in België en blijkt er daarom niets van in het archief van de Staatssecretarie, noch in het archief van het Departement van Oorlog in de Haag.

Weer kwam er verandering in de werkzaamheden van Van der Plaat, toen hij bij Koninklijk Besluit van 16 maart 1816 no. 86, benoemd werd tot "commandant van het 4de Groot Militair Commando, hoofdplaats Antwerpen: luitenant-generaal Van der Plaat, thans commanderende het 1ste arrondissement". Bij Koninklijk Besluit van 5 december 1815 no. 55, was nl. het Rijk in zes commando's verdeeld (omvattende achttien provinciale commando's), t.w.:

1. I bestaande uit Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht met het hoofdkwartier te Amsterdam
2. II bestaande uit Gelderland, Overijssel, Friesland, Groningen en Drenthe met het hoofdkwartier te Deventer
3. III bestaande uit Zeeland, Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen met het hoofdkwartier te Gent
4. IV bestaande uit Noord-Brabant, Antwerpen en Zuid-Brabant met het hoofdkwartier te Antwerpen
5. V bestaande uit Luik en Limburg met het hoofdkwartier te Maastricht
6. VI bestaande uit Luxemburg, Henegouwen en Namen met het hoofdkwartier te Namen

Deze indeling werd gewijzigd bij Koninklijk Besluit van 20 februari 1819 La. V no. 48: "De Provincie Zeeland zal van het 3e generaal Kommando afgescheiden en aan het 4de generaal Kommando toegevoegd worden; daarentegen zal de Provincie Zuid-Brabant niet meer onder het vierde generaal Kommando begrepen, maar tot het 5de Generale Kommando overgebracht worden" ² (De bedoeling van deze wijziging was zodoende Middelburg van troepen te voorzien, waar tot nu toe de schutterij met garnizoensdienst belast was. Bovendien moest er een meer evenredige verdeling troepen tussen de grote militaire commando's onderling komen.) Hiermede was het grondgebied van het 4de Groot Militair Commando, zoals het tot de Belgische opstand zou blijven, vastgesteld.

De bevoegdheden van de commandant waren omschreven in het Soeverein Besluit van 11 januari 1815 no. 32, waarbij vastgesteld werd de instructies voor de generaals, commanderende de grote militaire afdelingen, de officieren van de generale staf, belast met de functie van chef van de staf bij de grote militaire commando's, de provinciale commandanten, de plaatselijke commandanten en de plaats-majoors. In de eerste instructie werd bepaald, dat de generaals, die het bevel voerden in een groot militair commando, rechtstreeks met het departement van Oorlog briefwisseling zouden houden, alle provinciale en plaatselijke commandanten onder hun onmiddellijk bevel zouden hebben, van de civiele gouverneurs in de provincies statistische opgaven zouden bekomen, werkzaam zouden zijn ter handhaving van de publieke rust, orde en krijgstucht en op hun rondreizen vooral de vestingen zouden inspecteren. Bij Koninklijk Besluit van 21 december 1818 no. 1 La. B,

² Hier is reeds sprake van het Generaal Kommando; het vierde zelf noemt zich Groot Militair Commando; daarom is hier de laatste schrijfwijze gekozen.

werden zij daarenboven met ingang van 1 januari 1819 belast met het commando over de corpsen infanterie in hun commando. Vervolgens werd hun bij Koninklijk Besluit van 1 februari 1819 La. N 5 no. 166, opgedragen het toezicht over de kazernering en de huisvesting der troepen, die op en over de bodem van het Rijk marcheerden, alsmede de verzorging van transportmiddelen.

Bij Koninklijk Besluit van 24 september 1826 no. 137, werden de generale en provinciale commando's, die tot nu toe nog steeds provisioneel waren, tot "sedentaire employen" verklaard en het traktement van een bevelhebber van een generaal commando vast-gesteld op fl. 6000,-- dat van een provinciaal commando op fl. 4000,-- per jaar.

Een nieuwe instructie werd vastgesteld bij het Koninklijk Besluit van 24 januari 1827 no. 53, dat eigenlijk dat van 11 januari 1815 no. 32, bevestigde. Nieuw was slechts de verplichting om tweemaal per maand sterktelijsten van de troepen, in hun commando gestationeerd, aan het Departement van Oorlog te zenden, evenals een algemene sterkte- en situatielijst van de dienstdoende schutterij in hun commando, weergevende de toestand op 15 april van ieder jaar.

Intussen was Van der Plaat bij Koninklijk Besluit van 7 februari 1819 La. H 3 no. 68 "gesteld ter dispositie van het Departement van Oorlog", d.w.z. wegens een dodelijke ziekte en het ontbreken van zijn verstandelijke vermogens werd hij uit zijn ambt ontslagen met behoud van rang en traktement, omdat hij toch spoedig zou sterven. Inderdaad overleed hij 15 februari d.a.v.³. Tegelijk werd tot zijn opvolger als commandant van het 4de Groot Militair Commando benoemd "de luitenant-generaal David Hendrik baron Chassé, thans zonder enige bestemming".

Bij afwezigheid van de commandant berustte de leiding bij de chef van de staf, aan wie bij de instructie van 11 januari 1815 nr. 32, de verzorging van de administratie en de archieven was opgedragen. Als zodanig was bij Koninklijk Besluit van 29 maart 1816 no. 75, de kolonel van de generale-kwartiermeestersstaf, Pierre Antoine Daywaille, benoemd. Zijn werkzaamheden werden voortgezet door kolonel Reuther. Toentertijd werd de titel veranderd in adjudant van het commando, in welke kwaliteit bij Koninklijk Besluit van 29 december 1826 no. 58, benoemd werd majoor Hybo Everdes de Boer⁴, adjudant van luitenant-generaal Chassé.

De rust, waarin het Commando verkeerde, werd wreed verstoord door de Brusselse opstand van 25 augustus 1830. Spoedig was het gewest Antwerpen op hoofdstad en citadel na, in handen van de Belgen. 27 oktober 1830 moest Chassé zich op het kasteel terugtrekken en de stad, de zetel van zijn commando, in handen van de muiters laten (zie no. 214 van dezen inventaris).

3 Zie voor Van der Plaat de levensbeschrijving door Koolemans Beynen in het Nieuw Nederlandsch Biographisch Woorden-boek, dl. V, kolom 514.

4 Zie zijn levensbeschrijving door Eysten in het Nieuw Nederlandsch Biographisch Woordenboek, dl. I, kolom 381. Enige van zijn papieren zijn beschreven door prof. mr. R. Fruin, als aanhangsel op die van Chassé (Verslagen 1922, blz. 112-113).

Reeds had de admiraal en kolonel-generaal Prins Frederik - die met de kroonprins tezamen de uitgebreidste volmacht tot handelen ontvangen had, zie het Koninklijk Besluit van 28 augustus 1830 no. 57 - in zijn hoofdkwartier te Antwerpen een "instructie voor de luitenant-generaal baron Chassé" vastgesteld (beschreven in inventaris nr. 197), waarvan de voornaamste bepalingen hier volgen.

Artikel 1 "De luitenant-generaal Baron Chassé, bevelvoerende generaal in het 4de groot militair kommando, zal van heden de 17 oktober af aan het opperbevel voeren over de mobiele troepen, welke thans zich onder dat van de admiraal en kolonel generaal bevinden en waarvan het meer bijzonder bevel aan de luitenant-generaal Cort Heyligers wordt opgedragen".

Artikel 2 "De luitenant-generaal Baron Chassé zal bij voortduring zijn Hoofdkwartier te Antwerpen blijven vestigen. Bijaldien onverhoopt de omstandigheden zouden medebrengen, dat de vesting Antwerpen moest in staat van beleg worden verklaard en er een aanval tegen ondernomen werd, zal meergenoemde generaal het opperkommando in dezelve blijven voeren en de stad en vervolgens de citadel, voor zooveel de hem ten dienste staande middelen zulks zullen toelaten, tot op het uiterste toe verdedigen."

Artikel 9 "Van het oogenblik af aan, dat alle tot deszelfs bezetting bestemde troepen binnen Antwerpen of in deszelfs voorsteden en naaste ommestrecken zullen binnen gerukt, opgeplaatst en tot verdediging van Antwerpen uitsluitend bestemd zijn, houden deze op onder de bevelen van de luitenant-generaal Cort-Heyligers te staan en gaan geheel over onder de onmiddellijke bevelen van de luitenantgeneraal Chassé.

Artikel 10 "Van bovengenoemd tijdstip af te rekenen, houdt intussen ook het opperbevel van de luitenantgeneraal Chassé over de luitenant-generaal Cort-Heyligers en van de onder deze zijne bevelen blijvende troepen op en zal laatstgenomende luitenant-generaal dus een geheel op zich zelve staande bevel over de overige blijvende mobiele troepen voeren ... De luitenant-generaal Chassé zal ... het oogenblik aanwijzen, waarop de luitenant-generaal Cort-Heyligers zal ophouden onder deszelfs opperbevel te staan."

Artikel 16 "Als bestemd om het opperkommando over de vesting Antwerpen te blijven voeren, wordt aan de zorg van de luitenant-generaal Chassé bijzonder aanbevolen:

1. Het doen in gevoegzamen staat van tegenweer stellen van de vesting, citadel en Forten zoowel die op de linkeroever van de Schelde gelegene, als van de Forten Lillo en Liefkenshoek tegen eenen zoodanigen aanval als in de gegevene omstandigheden als mogelijk kan worden aangenomen en als met de sterkte van het ter zijner beschikking blijvende garnizoen in verhouding zoude staan.
2. Het voorzien in het approvisionnement voor het garnizoen van de stad, van de citadel en van de Forten en het voor zooveel noodig bevelen van door de ingezetenen te nemene maatregelen om zich van levensmiddelen te voorzien ..."

Artikel 17 "De voor en in de nabijheid van Antwerpen op de Schelde liggende vloot, met oogmerk om de stad in ontzag te houden en om eene vaart op de Schelde, welke voor het algemeen belang nadeelig zoude kunnen worden, te kunnen surveilleren en desnoods tegen te gaan, zal zoo lang de omstandigheden en het seizoen zulks zullen gedogen, tenzij er van hooger hand andere bevelen daaromtrent worden gegeven, deze bestemming blijven behouden en dus aldaar verblijven. Zij zal dus ook eventueel mede tot de verdediging medewerken en bij dezelfde zoo veel mogelijk behulpzaam wezen, zich daarbij naar de bevelen van de luitenant-generaal Chassé regelende, aan welke dus eene soortgelijke beschikking over dezelve verblijft, als tot dusverre reeds aan hem is toegekend."

Chassé is dus ook opperbevelhebber van het mobiele leger geweest, maar slechts gedurende enkele dagen. Reeds op 26 oktober 1830 aanvaardde luitenant-generaal Van Geen het opperbevel over het mobiele leger (zie de inleiding van de inventaris van het archief van de opperbevelhebber van het leger, 1830-1839). Een afzonderlijk archief heeft Chassé in die hoedanigheid niet gevormd.

Zijn opperbevelhebberschap over de zeemacht op de Schelde duurde daarentegen voort tijdens zijn gehele langdurige verblijf op de citadel van 18 oktober 1830 tot 30 december 1832, nadat hij op 17 oktober 1830 de vesting Antwerpen in staat van beleg had verklaard. Op 18 oktober 1830 vestigde hij zijn hoofdkwartier in het kasteel van Antwerpen, welke citadel reeds door Karel V was ontworpen om, door een vreemde krijgsmacht, de burgerij in bedwang te houden, maar waarvan de bouw pas plaats had onder Alva (1567-1568), naar het plan van de Piëmontese ingenieur Paciotto da Urbino, graaf van Monte-Fabro, die ook de citadellen van Turijn en Pampelona bouwde ⁵.

Weldra was de Antwerpse citadel, ten Z.W. van de stad aan de Schelde gelegen, met de forten aan deze rivier (ten westen Burght, Zwiindrecht, Vlaams Hoofd, Calloo, St. Marie, Oosterweel, Liefkenshoek, ten oosten o.a. Lillo) het laatste deel van de Zuidelijke Nederlanden, waar het gezag van Koning Willem nog werd erkend, terwijl de Schelde de enige verbinding met Noord-Nederland vormde. Met verlies van enige forten duurde deze toestand voort tot 23 december 1832, toen Chassé de citadel, Vlaams Hoofd, Burght, Zwiindrecht en Oosterweel aan maarschalk graaf Gérard, opperbevelhebber van het Franse leger voor Antwerpen, moest overgeven. Gérard had van 30 november 1832 af de citadel belegerd. Chassé had daarbij alleen tegen hem te strijden, want ingevolge de bepalingen van de Londense conferentie hielden de Nederlandse en Belgische legers zich afzijdig, zodat de Prins van Oranje, veldmaarschalk-opperbevelhebber van het leger te velde, werkeloos in Noord-Brabant het kanongebulder moest aanhoren, dat veroorzaakt werd door Chassé's heldhaftige verdediging, waardoor ook buiten Europa de belangstelling op

5 Zie voor den bouw en de verdere geschiedenis der citadel: Mertens en Torfs, *Geschiedenis van Antwerpen* (Antw. 1848), dl. IV, blz. 422, e.v. en Delvaux, *Le siège de la citadelle d'Anvers* (Brussel 1930).

Antwerpen was gevestigd. (Buitendien had Engeland bij het verdrag van 22 oktober 1832 aan Frankrijk toegestaan, om voor het geval Willem I de citadel op 2 november niet had ontruimd, hem daartoe gewapenderhand te dwingen).

Aanvankelijk had Chassé op 23 dec. toen verdere verdediging ondoenlijk was en hij zijn loopbaan hier niet door "eenen luisterrijken dood" kon eindigen - "maar zulks heeft om bij U.E. bekende redenen geen plaats kunnen hebben" schreef hij op 24 december aan de directeur-generaal van Oorlog -, de citadel met de forten en het Nederlands eskader op de Schelde voor Antwerpen willen overgeven, op de voorwaarden, die hem op 30 november door Gérard waren aangeboden, toen deze het kasteel opeiste. Chassé had toen nog met zijn troepen naar Noord-Nederland kunnen terugkeren. Nu wilde Gérard dat laatste alleen toestaan, als hem ook de forten Lillo en Liefkenshoek werden afgestaan, wat evenwel onmogelijk was, omdat Chassé daarover niet langer het opperbevel voerde. Sinds 22 november was hij nl. daarvan ontheven; beide forten stonden van toen af onder het oppercommando van luitenant-kolonel W.A. Bake. Evenmin kon Gérard de hand leggen op het Nederlands eskader, want in de Raad van Defensie weigerde kolonel Koopman (6 november 1830 door Chassé benoemd tot chef van zijn generale stad voor de zeemacht en sinds het vertrek van de oudste officier Lewe van Aduard, commandant over die voor Antwerpen gestationeerde zeemacht) ⁶ om de Scheldevloot over te geven, zich daarbij beroepend op speciale instructies van de regering. Aan Gérard werd dus alleen overgegeven de citadel met de forten Vlaams Hoofd, Burght, Zwiindrecht en Oosterweel, terwijl hij de krijgsgevangen bezetting naar de Noord-Nederlandse grens zou laten brengen, ingeval Koning Willem Lillo en Liefkenshoek alsnog wilde afstaan. Toen dit door de Koning werd geweigerd, was het lot van Chassé en de zijnen bezegeld en werden zij in Franse krijgsgevangenschap gevoerd. 30 december 1832 verliet Chassé de citadel en in het begin van januari 1833 kwam hij in St.Omaars aan, waar hij tot 6 juni 1833 verbleef, nadat de Londense conventie van 21 mei 1833 bepaald had, dat de Nederlandse krijgsgevangenen zouden worden vrijgelaten. Chassé koos toen Bergen op Zoom als verblijfplaats, waar hij als ambteloos burger leefde ("generaal van de infanterie" was zijn rang sinds het Koninklijk Besluit van 29 juli 1831 no. 73), totdat hij bij Koninklijk Besluit van 27 januari 1834 no. 81, werd benoemd tot opperbevelhebber van de vesting Breda als opvolger van de overleden generaal-majoor Wildeman ⁷.

Het is niet gebleken dat, ondanks de ingrijpende beperking in grondgebied van het 4de Groot Militair Commando, waardoor het Chassé, afgesloten als hij was van de twee behouden gebleven provincies van zijn gebied, eigenlijk onmogelijk werd gemaakt om zijn gezag over die gewesten te doen gelden, het in 1830 tot een officiële opheffing van dat commando gekomen is. Men mag aannemen, dat er door de ingetreden oorlogstoestand inmiddels voorzien is in het militair bestuur van Zeeland en Noord-Brabant ⁸. Door de loop van de

⁶ Zie J.C. Koopmans: Zr. Ms. Zeemagt vóór Antwerpen (1830-1832).

⁷ Zie voor zijn vroeger en verder leven Koolemans Beynen in het Nieuw Nederlandsch Biographisch Woordenboek, dl. VIII, 270 e.v.

⁸ Bij art. 1 van het K.B. van 22 Maart 1831 no. 20 werd bepaald, dat de provinciale commandant van Zeeland ondergeschikt zou zijn aan den bij dat Besluit benoemden

omstandigheden is het grondgebied van het 4de Commando beperkt tot de citadel van Antwerpen en de Scheldeforten, gelijk ook de titulatuur van Chassé: "commanderende het 4de Groot Militair Commando (en de citadel van Antwerpen)" werd veranderd in: "opperbevelhebber van de citadel van Antwerpen (en van Zr. Ms. zeemacht op de Schelde voor Antwerpen)".

Pas in 1840 zijn alle commando's opgeheven. Bij voordracht van 6 april 1840, Kabinet La R7, deed de Veldmaarschalk, Willem Prins van Oranje, de Koning uit zuinigheidsoverwegingen een voordracht toekomen tot reorganisatie van de staf van de landmacht. Het aantal generaals, dat deel uitmaakte van de staf van de landmacht, was nu nl. veel te groot sinds het eindverdrag met België en sommige betrekkingen, die door generaals vervuld werden, konden thans worden opgeheven, in de eerste plaats de generale commando's. "De ondervinding toch, heeft genoegzaam bewezen, dat die kommandementen voor de geregelde gang van de dienst geenszins onmisbaar zijn en derhalve zeer wel kunnen vervallen". Aldus schreef de Prins aan de Koning (Staatssecretarie, 27 april 1840, La. S21, Geheim). Die zelfde dag besloot de Koning dan ook bij no. 62: "De nog bestaande Grote Militaire Kommandementen worden opgeheven." Een bepaling over wat er met hun archieven zou gebeuren, ontbreekt. Vermoedelijk heeft Chassé het zijne tot zijn dood toe onder zich gehouden, de zeer geheime stukken uitgezonderd, waarover later gehandeld wordt ⁹. Wanneer het departement van Oorlog hem bij aanschrijving van 6 februari 1833, O2, uitnodigt een algemeen verslag van de verdediging van de citadel op te stellen, antwoordt Chassé 25 feb, La. L, dat "bij het vertrek van de citadel alle papieren betrekkelijk dit tijdvak door mij maar Bergen op Zoom zijn gezonden. In hetzelfde geval bevindt zich de Heer luitenant-kolonel Seelig van de artillerie; zijnde wat de luitenant-kolonel Van der Wijck van de Genie aanbetreft, aan denzelven zijn journaal benevens eene menigte anotitiën door de Fransen ontnomen geworden." Prins Frederik laat dan bij Chassé informeren, bij wie de papieren berusten; hij wil ze op het departement van Oorlog doen bewaren, omdat hij ze niet veilig acht in Bergen op Zoom, een vesting van de eerste linie. 24 april antwoordt Chassé, dat de papieren betreffende zijn opperbevel op de citadel, zich bij mevrouw De Boer te Bergen op Zoom bevinden; bij de nadering van de Fransen nl. heeft hij de belangrijkste stukken verborgen tussen bagage van De Boer en ze zo aan diens vrouw laten verzenden. Prins Frederik "berust" in dat antwoord.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

Van de papieren over 1816-1830 werd niet gesproken. Vermoedelijk is er evenwel verband tussen het overlijden van Chassé op 2 mei 1849 te Breda en het opmaken van een lijst te Breda, 8 juni 1849, door W.J. del Campo genaamd Camp (schoonzoon van Chassé's vriend De Boer), die het archief naar het

opperbevelhebber der troepen in Zeeland.

9 Zie den afzonderlijke inventaris van zijn geheim archief, dat in 1831 gedeponneerd werd bij het departement van Oorlog, hierachter sub IX.

departement van Oorlog zond, waar het bij de "charters" in het archieflokaal Kalvermarkt werd opgeborgen. Aldus staat vermeld op lijst 28 van de z.g. verzameling Van Thielen ¹⁰.

Bij het ontstaan van het Krijgsgeschiedkundig archief van de generale staf is de verzameling Van Thiele daar terecht gekomen, totdat deze in 1921, toen de archieven van het departement van Oorlog tot het jaar 1844 toe werden overgedragen aan het Algemeen Rijksarchief, met andere bij dat departement gedeponeerde archieven eveneens naar het Algemeen Rijksarchief verhuisde. Daarvan werden evenwel o.a. de stukken van lijst 28 uitgezonderd, die tot wederopzeggen aan het Krijgsgeschiedkundig archief in bewaring werden afgestaan. Toen deze instelling in 1928 een ander gebouw betrok, werden de in 1921 in bewaring afgestane stukken naar het Algemeen Rijksarchief overgebracht.

Bij het ordenen bleek het, dat men op het Krijgsgeschiedkundig archief het archief van de bevelhebber van het 4e Groot Militair Commando en de citadel van Antwerpen in tweeën verdeeld had. Getrouw aan de indeling onzer geschiedenis in tijdperken van F. de Bas Repertorium voor de Nederlandsche Krijgsgeschiedenis, had men genoemd archief gesplitst in: 1e. "archief van het 4e Groot Militair Commando" (passend in tijdperk XX van 1815-1830, "dossier" 168), 2e. "archief van de citadel van Antwerpen" (passend in tijdperk XXI, van 1830-1839, "dossier" 176). Maar de organisatie van het bestuur en dus ook van het archief leverde geen enkele reden op om tot een dergelijke splitsing over te gaan. Met de komst van Chassé op de citadel (18 oktober 1830) komt er geen zodanige verandering in zijn werkkring, dat daardoor zijn administratie, zich weerspiegelt in de bouw van zijn archief, ingrijpend veranderd wordt. De indeling van het archief is dan reeds veranderd, in zoverre dat zo goed als alle agendering van de ingekomen stukken heeft opgehouden. Weldra bleek het, dat wat het "archief van de citadel" heette, inderdaad bestond uit een verzameling stukken, waarvan het merendeel behoorde tot het archief van de (opper)bevelhebber van de citadel, terwijl een aantal andere stukken bleek te behoren tot het archief van het Departement van Oorlog, welke stukken daar ingevoegd zijn ¹¹, of wel deel uitmaakte van archiefjes van autoriteiten, waarvan nog niet is gebleken, dat de verzameling Van Thiele er andere brokstukken van bevat. Het vermoeden bestaat, dat deze stukken bijeengevoegd zijn om het verloop van de gebeurtenissen van 1830-1832 met bewijzen te kunnen staven. Natuurlijk bestaat ook de mogelijkheid, dat die stukken op de een of andere manier bij Chassé zijn terecht gekomen, b.v.

¹⁰ Zie voor het ontstaan van deze verzameling de Verslagen over 1929, blz. 38.

¹¹ Zo b.v. het uit acht delen bestaande verslag van het beleg en de verdediging der citadel, dat Chassé ingevolge verlangen van den Directeur-generaal in 1834 bij het departement van Oorlog inzond, waar het opgeborgen werd bij het verbaal van 25 Augustus 1842, P. 12. Het voornaamste hiervan is in 1863 in "De Militaire Spectator" gepubliceerd, waarna het in 1864 als boekwerk uitkwam onder den titel: Belegering der Citadel van Antwerpen, in December 1832. Dagboek van den Luitenant-kolonel Jhr. H.E. de Boer, Chef van den Staf op de Citadel van Antwerpen en Historisch Verhaal van den Generaal der Infanterie Baron D.H. Chassé, Opperbevelhebber der Citadel. Andere verslagen van het beleg, o.a. dat van den ingenieur Van der Wijck, zijn ingezonden bij de afdeling Genie van het departement van Oorlog en beschreven in no. 103 van Van Thielen.

ambtshalve door hem zijn ontvangen. Aangezien de oude orde van het archief verstoord was en vele bijlagen van hun plaats waren geraakt, is hiervan moeilijk met zekerheid iets te zeggen. Vandaar dat het wenselijk scheen, om de stukken, gericht aan personen, die op de citadel vertoefden en die, welke geadresseerd waren aan bekende persoonlijkheden, als Koopman en Lewe van Aduard, van wie het dienstig scheen de weinige, bekende archivalia niet verborgen te houden, in het Aanhangsel II op te nemen. De overblijvende stukken, ingekomen bij personen buiten de citadel of buiten het 4e Groot Militair Commando, zijn in een portefeuille bijgehouden, maar niet beschreven.

De archivalia van lijst 28 van Van Thielen omvatten niet het volledige archief van de bevelhebber van het 4e Groot Militair Commando. Afgezien van verschillende delen ("indicateuren" en "brievenboeken"), die op deze lijst vermeld staan, maar nog steeds ontbreken, ondanks het feit dat in 1930 een achttal nog op het Krijgsgeschiedkundig archief is opgespoord, aan het Algemeen Rijksarchief is overgedragen en in dezen inventaris opgenomen, terwijl ook de series minuten en ingekomen stukken hiaten vertonen, waren enige stukken door Chassé aan majoor Seelig, commandant van de artillerie op de citadel, geschonken, die nu in dezen inventaris zijn ondergebracht, evenals zulks het geval is met een aantal stukken, die terechtgekomen waren in de autografen-verzameling van Jhr. Beeldsnijder, heer Van Voshol en Vrije Nes, die o.a. in het bezit was van een aantal ambtelijke en particuliere stukken van Van der Plaat en Chassé. De papieren van Chassé uit de verzameling-Beeldsnijder zijn bij twee gelegenheden in het bezit van het Algemeen Rijksarchief gekomen. De eerste keer gebeurde dit in 1896 (aanwinst XCIII); toen mr. J. des Tombe nl. in 1893 gestorven was, schonk zijn weduwe, een dochter van Beeldsnijder, de papieren betreffende het geslacht Chassé aan het Rijk ¹². De ambtelijke stukken van David Hendrik zijn in dezen inventaris verwerkt.

In 1922 beschreef prof.mr. R. Fruin een verzameling stukken, betrekking hebbende op generaal Chassé (Verslagen 1922, bijlage IV), het tweede gedeelte, dat de verzameling - Beeldsnijder aangaande Chassé bevatte.

Weder zijn daaruit de ambtelijke stukken gelicht en bij het archief van het 4de Groot Militair Commando gevoegd, evenals zulks gebeurde met de stukken, aan Van der Plaat gericht, die eveneens uit de genoemde collectie afkomstig zijn en door prof.mr. Fruin ook in de Verslagen 1922 (bijlage II) beschreven werden.

In 1921 werden de archieven van het departement van Oorlog tot het jaar 1844 overgedragen aan het Algemeen Rijksarchief.

Overbrenging van een overheidsarchief

12 Hierbij was een lijst van aanwezige stukken, opgemaakt door W.J. del Campo genaamd Camp (schoonzoon van Jhr. De Boer), die deze stukken gebruikt had voor zijn in 1849 uitgekomen boek: Het leven en de Krijgsverrichtingen van David Hendrikus baron Chassé.

Inhoud en structuur van het archief

INHOUD

Aangaande de stukken, in aanhangsel I beschreven, dient ter verklaring, dat no. 28 van Van Thiele een aantal stukken bevatte, zoals minuten van uitgaande brieven van en stukken, die o.a. waren ingekomen bij Van der Plaat, in zijn loopbaan, voorafgaande aan het bevelhebberschap van het 4de Groot Militair Commando. Het ging niet aan deze stukken te verenigen tot een verzameling, betrekking hebbende op Van der Plaat, omdat er ook stukken onder waren, die aan andere personen waren gericht. Omdat men evenwel de geadresseerde autoriteiten als voorlopers van de bevelhebber van het 4de Groot Militair Commando kan beschouwen, leek het gewenst deze stukken te beschrijven in een aanhangsel van het Commandoarchief en de nummers niet van cijfers, maar van kleine letters te voorzien ¹³. Hiervoor was te meer reden, omdat de Commissaris-generaal van Oorlog bij aanschrijving van 17 maart 1819 no. 43, de chef van de staf in het 4de Commando, Daywaille, uitnodigde om de archieven, die deze 8 maart 1819 ontvangen had van mevrouw de weduwe Van der Plaat, "over te geven aan de Heer luitenant generaal, commanderende in het 4de Groot Militair Commando, ten einde bij de archives van hetzelfde Commandement te worden opgelegd en bewaard". Deze stukken werden toen omschreven als "de archives betreffende het militaire Gouvernement van Breda van en met de 18 december 1813 tot en met 28 april 1815 - alsmede van het militaire Gouvernement van Antwerpen en gewezen Eerste Militaire Arrondissement in België van de 29e april 1815 tot en met 15 maart 1816".
J. Steur

13 Ter onderscheiding zijn de stukken uit het tweede aanhangsel van een dubbele kleine letter voorzien.

Verwant materiaal***BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN***

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDDELEN

A. ARCHIEF VAN DE COMMANDANT VAN HET 4E GROOT MILITAIR COMMANDO EN DE CITADEL VAN ANTWERPEN, 1816-1833

I. AGENDA'S.

- 1** Agenda van brieven, ingekomen bij en uitgaande van de commandant van het 4de Groot Militair Commando.
1816 apr. 10 - 17 juli 1 deel
De verzonden brieven zijn genummerd van 1-333. In dorso getiteld: "Grand indicateur 1816".
- 2** Agenda van brieven, ingekomen bij en uitgaande van de commandant van het 4de Groot Militair Commando.
1816 juli - 1817 1 deel
De ingekomen stukken zijn seriegewijs naar de afzenders genummerd en ingeschreven. Tussen de ingekomen stukken staan de minuten chronologisch vermeld. Getiteld: "Indicateur".
- 3** Agenda van ingekomen stukken.
1817 jan. 01 -01 jan. 1818 1 deel
Op het schutblad staat: "4de Commandement Général 1817 Analyse de la Correspondance à compter du 1e10 Janvier." In dorso: "pièces arrivées 1817".
- 4** Agenda van ingekomen stukken.
1819 jan. 01 - 20 jan. 1820 1 deel
In dorso: "Registre pour l'analyse des pièces entrées 1819", op het schutblad: "Correspondance de 1819". De stukken zijn bij ontvangst seriegewijs naar afzenders genummerd, maar niet als zodanig ingeschreven.
- 5** Agenda van ingekomen en verzonden brieven.
1819 1 deel
In dorso: "Groot Registre voor het Enregistreeren van in & uitgaande stukken 1819" Op het schutblad: "Correspondentie van 1819. De indeling is als bij no. 2.
- 6** Agenda van ingekomen en verzonden brieven.
1820 1 deel
Getiteld: "Grooten Indicateur 1820". De indeling is als bij no. 2
- 7** Agenda van verzonden brieven, genaamd Analyse des lettres, expédiées pendant l'année.
1820-1822 1 deel
1820 jan. 02 - 31 dec., nos. 1-859;
1821 jan. 04 - 31 dec., nos. 1-899;
1822 jan. 01 - 26 mrt., nos. 1-170
1 deel

Getiteld: "Minutes. 1820, 1821 et 1822".

8	<p>Agenda van ingekomen en verzonden brieven.
1821</p> <p>Getiteld: "Indicateur 1821". De indeling is als bij no. 2.</p>	1 deel
9	<p>Agenda van ingekomen stukken.
1822</p> <p>Op het schutblad staat: "Analyse des pièces entrées pendant l'année 1822".</p>	1 deel
10	<p>Agenda van ingekomen en verzonden brieven.
1822</p> <p>Getiteld: "Indicateur van het jaar 1822" Op het schutblad: "Korten inhoud van de in- en uitgaande stukken gedurende het jaar 1822."</p>	1 deel
11	<p>Agenda van ingekomen stukken.
1823</p> <p>Getiteld: "Analyse des pièces entrées pendant l'année 1823". De stukken zijn ingedeeld naar de afzenders, maar van elke serie is slechts een gedeelte ingeschreven, getuigen mede de vele blanco bladzijden.</p>	1 deel
12	<p>Agenda van ingekomen en verzonden stukken.
1823</p> <p>Op de rug staat: "Analyse de 1823". De indeeling is als bij no. 2.</p>	1 deel
13	<p>Agenda van ingekomen en verzonden stukken.
1825</p> <p>De indeling is als bij no. 2.</p>	1 deel
14	<p>Agenda van ingekomen stukken.
1825-1827   1825 nov. 11 - 30 dec., nos. 1-178;
1826
jan. 01 - 28 dec., nos. 1-1561;
1827
jan. 01 - 03 jan., nos. 1-15</p>	1 deel
15	<p>Agenda van ingekomen stukken.
1827-1828   1827 jan. 01 - 31 dec., nos. 1-1254;
1828 jan. 01 - 30 jun., nos. 1255-1790;
1828 juli 01 - 24 dec., nos. 1-560</p>	1 deel
16	<p>Agenda van ingekomen stukken.
1829-1830   1829
jan. - jun., nos. 1-578;
1829
juli - dec., nos. 1-603;
1830
jan. - jun., nos. 1-681;
1830
juli 01 - 25 okt., nos. 1-950</p>	1 deel

- 17** Agenda van ingekomen stukken.
1830 3 katernen
1830
apr. 12 - 30 jun., nos. 395-681;
1830
juli 01 - 25 okt., nos. 1-950

II. UITGAANDE STUKKEN.

- 18** Register van dagorders, uitgevaardigd door de luitenant-generaal
commanderende het 4de Groot Militair Commando, in het
hoofdkwartier te Antwerpen.
1816-1829 1 deel
Getiteld: "Ordres du Jour". Tussen de dag-orders zijn geplaatst algemene orders
voor het leger van de Commissaris-generaal van Oorlog, die buiten de jaarlijkse
nummering vallen.
- 19** Register van orders, dagorders en een publicatie, uitgevaardigd
door de commandant van het 4de Groot Militair Commando.
1830 aug. 30 -06 nov. 1832 1 deel
- 20** Minuten van brieven, verzonden door de commandant van het 4de
Groot Militair Commando, nos. 1-624.
1816 apr. 15 - 31 aug. 1 pak
De nos 17, 82, 109, 116, 162, 195, 199, 242, 352, 362, 363, 364, 378, 501 en
558 ontbreken.
- 21** Minuten van verzonden brieven, nos. 625-1211.
1816 sep. 02 - 31 dec. 1 pak
Hierbij een minuut La. D. van nov. 29. De nos. 643, 688, 689, 697, 700, 724, 730,
783, 807, 829, 894, 1033, 1084 en 1187 ontbreken.
- 22** Minuten van dagorders, nos. 1-61.
1817 1 omslag
De nos. 4-5 ontbreken; op hun datum ligt een dagorder no. 109; de nos. 10 en
39 ontbreken; de nos. 18-19 en 41 zijn tevens minuut-brieven, resp. no. 629 en
no. 1021.
- 23** Minuten van verzonden brieven.
1817 1 pak
Aanwezig zijn: no. 3, jan. 1, no. 134, feb. 5, nos. 176-180, nos. 183-206 en no.
210 van feb. 13-15, nos. 216-785 van feb. 16-juni 27, waarvan de volgende nos.
ontbreken: 293, 310, 343, 435, 474, 476, 480, 499, 508, 546, 619, 629, 656,
705, 712, 736, 746, 747; La. B van juni 26, La. C van juni 26.
- 24** Minuten van verzonden brieven, nos. 1010-1512.
1817 sep. 05 - 31 dec. 1 pak
De nos. 1011-1017, 1079, 1094-1108, 1118-1119, 1202, 1234-1243, 1319, 1363,
1379, 1463 en 1485 ontbreken.
- 25** Minuten van verzonden brieven, nos. 5-638.

-
- 1818 jan. 02 - 29 juni 1 pak
De nos. 416, 426, 427 en 529 ontbreken.
- 26** Minuten van verzonden brieven, nos. 639-1212. 1 pak
1818 juli 01 - 31 dec.
No. 667 ontbreekt.
- 27** Dagorder over de indeling van het leger en de benoeming van officieren. 1 omslag
1818 dec. 29
Dit stuk is gelicht uit de verzameling-Chassé van 1922, no. 24.
- 28** Minuten van verzonden brieven. 1 pak
1819
Aanwezig zijn die van jan. 25, feb. 23, no. 178 en juni 1-dec 31, nos. 492-1048, waarvan ontbreken nos. 603 en 728.
- 29** Minuten van verzonden brieven, nos. 1-859. 1 pak
1820 jan. 02 - 31 dec.
De nos. 326, 580 en 718 ontbreken.
- 30** Minuten van verzonden brieven, nos. 2-899. 1 pak
1821 jan. 05 - 31 dec.
- 31** Register van afschriften van brieven, door of namens Chassé verzonden tijdens zijn inspectiereizen. 1 deel
1821 aug. 28 - 25 sep. 1823
Getiteld: "Correspondentie betreffende de Inspectie 1821-22-23". De brieven zijn gedeeltelijk en niet doorlopend genummerd.
- 32** Minuten van verzonden brieven, nos. 1-987. 1 pak
1822 jan. 01 - dec. 30
- 33** Minuten van verzonden brieven, nos. 2-884. 1 pak
1823 jan. 03 - 30 dec.
De nos. 114, 225, 388, 622, 625 en 793 ontbreken.
- 34** Minuten van verzonden brieven., nos. 1-682 1 pak
1824 jan. 01 - 30 dec.
De nos. 62, 84, 307 en 562 ontbreken. Hierbij zijn aanwezig La. A1 van dec. 3, La. A 2 van dec. 21 en La. A3 van dec. 28
- 35** Register van afschriften van brieven, door of namens Chassé verzonden, met betrekking tot de inspectie van de troepen. 1 deel
1824-1825
1824 aug. 03 - 14 juni 1825, nos. 1-45;
1825 juli 16 - 25 jan. 1826, nos. 1-50
- 36** Minuten van verzonden brieven. 1 pak
1825

Aanwezig zijn: jan. 01 - 12 nov., nos. 1-688 (waarvan ontbreken nos. 261 en 595); jan. 24 - 22 sep, La. A4-La. A19; juni 7, La. A. b.

- 37** Register van verzonden brieven.
1825-1827 1 deel
1825 nov. 14 - 31 dec., nos. 689-839;
1826 jan. 01, no. 840;
1826 jan. 01 - 31 dec., nos. 1-1565;
1827 jan. 01 - 15 jan., nos. 1566-1621
- 38** Register van brieven, verzonden uit het kamp van Ravels door Chassé of door de majoor-adjudant, chef van de generale staf De Boer, 1826 aug. 31 - 29 sep, nos. 1-25. Register van orders e.a. bekendmakingen van Chassé en De Boer uit het kamp bij Ravels, 1826 sep. 1 - 28 sep.
1826 1 deel
- 39** Register van enkele uitgaande brieven, 1826 mrt. 06 - 26 dec. Agenda van enkele in 1826 ingekomen brieven (tussen nos. 207 en 1539).
1826 1 deel
- 40** Register van uitgaande brieven.
1827-1828 1 deel
1827 jan. 16 - 31 dec., nos. 1-108;
1828 jan. 01 - 28 juni, nos. 1082-1611
- 41** Register van uitgaande brieven.
1828-1830 1 deel
1828
juli 01 - 30 dec., nos. 1-476;
1829
jan. 01 - 29 juni, nos. 477-1006;
1829
juli 01 - 30 dec., nos. 1-500;
1830
jan. 01 - 30 juni, nos. 1-606
- 42** Register van uitgaande brieven.
1830-1831 1 deel
1830
juli 01 - 29 dec., nos. 1-759;
1831
jan. 02 - 28 feb., nos. 760-841
- 43** Minuut van een brief, no. 619.
z.j. 1 omslag
Waarschijnlijk van 1830, okt. 26, 27 of 28; in het register, onder no. 42 genoemd, komt op de plaats van no. 619 een andere minuut voor met het bijschrift: "dezen vervallen".

- 44** "Register van de gegeven orders, betrekking hebbende op het approvisionnement en de vermindering of vermeerdering der uitdeelingen van dezelve", nos. 1-6.
1830 okt. 28 - 15 mei 1831 1 omslag
- 45** Register van uitgaande brieven.
1830 nov. 03 - 17 mei 1831, nos. 629-1000;
mei 18 - 31 dec., nos. 1-640
1832 jan. 01 - 20 aug., nos. 1-1138;
[1830-1832] 1 band
- 46** Minuten van brieven en bijlagen van verzonden brieven.
1830 nov. 23 - 9 jan. 1833 1 omslag
Sommige stukken zijn geheim. Hierbij is een niet gedateerde minuut van een brief van Chassé aan een kolonel van de vijandelijke troepen. Hierbij is gevoegd de minuut van een brief, waarbij Chassé aan Gérard aanbiedt de citadel te ontruimen; dit stuk kwam voor in de verzameling-Chassé van 1922, no. 32.
- 47** Register van brieven, verzonden aan Nederlandse, Belgische, Engelse en Franse autoriteiten, nos. 1-167.
1830 dec. 02 - 6 okt. 1832 1 band.
Een criterium, waarom deze stukken niet opgenomen zijn in het register, onder no. 45 vermeld, is niet te vinden.
- 48** Register van uitgaande brieven.
1831 mrt. 01 - 17 mei, nos. 842-1000;
1831 mei 18 - 31 dec., nos. 1-640
[1831] 1 deel
- 49** "Geheime Correspondentie", d.w.z. ingeschreven minuten van brieven van of namens Chassé, nos. 1 La. C-12 La. C-3 bladen, gemerkt fol. 1, fol. 2, fol. 3.
1831 juni 05 - 30 juli 1831 1 omslag
- 50** Register van uitgaande brieven, nos. 1-1804.
1832 jan. 01 - 09 jan. 1833 1 deel
- 51** Register van uitgaande brieven 1832 jan. 1- 1833.
1832 nov. 13 - 9 jan. 1833 1 band
- 52** Register van de notulen van de door de opperbevelhebber van de citadel van Antwerpen benoemde Raad van Verdediging.
1832 nov. 16 -27 dec. 1 deel

III. INGEKOMEN STUKKEN.

- 53** Brieven van de Commissaris-generaal van Oorlog, graaf Van der Goltz, ingekomen bij luitenant-generaal Van der Plaat commanderende het 1e Militair Arrondissement, daarna het 4e

Groot Militair Commando, nos. 1-293.
1816 apr. 04 - 11 dec. 1 omslag
De nos. 38, 117, 122, 147, 149, 155, 191, 234 en 260 ontbreken.

- 54** Brieven, ingekomen bij luitenant-generaal Van der Plaat, commanderende het 1e Militair Arrondissement, daarna het 4e Groot Militair Commando, nos. 2-150.
1816 1 omslag
De nos. 47, 51, 74, 82 en 105 ontbreken. De nos. 35 en 45 zijn geadresseerd aan de provinciale commandant van Antwerpen, no. 94 aan Van de Bergh, commandant van de vesting Antwerpen en no. 113 aan de Commissaris-generaal van Oorlog.
- 55** Brieven, ingekomen bij de commandant van het 4e Groot Militair Commando, van de provinciale commandant van Noord-Brabant a.i., generaal-majoor meijer, nos. 1-221.
1816 apr. 16 - dec. 1 omslag
Sommige nummers komen dubbel voor. De nos. 70 en 88 ontbreken.
- 56** Ingekomen brieven van de provinciale commandant van Antwerpen, generaal-majoor Akersloot van Houten, nos. 1-193.
1816 apr.08 - 31 dec. 1 omslag
- 57** Ingekomen brieven van Staatsraad Piepers, intendant-generaal van de Administratie van Oorlog, nos. 1-24.
1816 1 omslag
- 58** Ingekomen brieven van de kwartiermeester-generaal, luitenant-generaal Baron de Constant Rebecque, nos. 1-69 en nos. 60-65.
1816 1 omslag
De nos. 13, 20, 21, 24, 30, 31, 32, 33, 35 en 46 ontbreken.
- 59** Ingekomen brieven van de commandanten van de Generale Commando's, nos. 1-79.
1816 1 omslag
No. 1 is afkomstig van de provinciale commandant van Antwerpen, no. 2 van de commandant van de 2de divisie van de armée.
- 60** Niet genummerde ingekomen stukken.
1816 1 omslag
- 61** Brieven, ingekomen bij kolonel Daywaille, chef van de staf van het 4e Groot Militair Commando, nos. 1-65.
1816-1818 1 omslag
Soms zijn mede aanwezig de minuutbrieven voor antwoord. Nos. 48 en 57 ontbreken; nos. 46 en 52 betreffen de archieven van de 3de divisie infanterie en van de divisie cavalerie.
- 62** Brieven, ingekomen bij kolonel Daywaille, chef van de staf in het 4e Groot Militair Commando.
1816-1820 1 omslag

Niet genummerd. De brief van de Commissaris-generaal van Oorlog van 1819 mrt. 17 heeft betrekking op de archieven, die door Van der Plaat zijn nagelaten.

- 63** Ingekomen brieven van de provinciale commandant van Noord-Brabant ad interim, generaal-majoor Meijer, daarna generaal-majoor Briatte, nos. 1-288.
1817 1 pak
De nos. 106, 114, 115, 140, 149, 151, 159, 223, 228 en 230 ontbreken.
- 64** Ingekomen brieven van de provinciale commandant van Antwerpen, nos. 1-382.
1817 1 pak
De nos. 130, 140, 161 en 399 ontbreken.
- 65** Ingekomen brieven van de Staatsraad Piepers, intendant-generaal van de Administratie van Oorlog, nos. 1-20.
1817 1 omslag
No. 8 ontbreekt.
- 66** Ingekomen brieven van de kwartiermeester-generaal, luitenant-generaal Baron de Constant Rebecque, nos. 1-58.
1817 1 omslag
- 67** Ingekomen brieven van de Commissaris-generaal van Oorlog, Graaf van der Goltz, nos. 1-394.
1817 1 pak
De nos. 2, 92, 94, 112, 120, 124, 153, 203, 207, 217, 250, 296, 317, 329, 353, 360, 364, 370, 372, 380 en 381 ontbreken.
- 68** Ingekomen brieven van de commandanten van de generale commando's, nos. 1-33.
1817 1 omslag
No. 19 is afkomstig van de provinciale commandant van Overijssel.
- 69** Niet genummerde ingekomen stukken.
1817 1 omslag
- 70** Dossier over het in arrest stellen van de plaatselijken commandant van Brussel, Vermeulen de Cock.
1817 apr. 14 - 25 apr. 1 omslag
Hierin o.a. nos. 92 en 97 van de brieven, ingekomen van de provinciale commandant van Zuid-Brabant en minuutbrief no. 495.
- 71** Een register getiteld: "Memorie van aanval en verdediging over de vesting Antwerpen, citadel en omgelegene forten", waarin zich ook bevindt een "Memorie van aanval en verdediging over de forten Lillo en Liefkenshoek", beide opgemaakt door de 1sten kapitein ingenieur van de vierde directie van fortificatién, J.P. van Woensel.
1817 nov. 1 deel

Niet ondertekend. Opgemaakt ter voldoening aan de aanschrijving van de inspecteur-generaal van de fortificaties d.d. 1817 aug. 15. Zie de inventaris van het archief van Seelig, commandant van de artillerie op de citadel van Antwerpen, no. 43.

- 72** Ingekomen brieven van de provinciale commandant van Noord-Brabant, nos. 1-195.
1818 1 omslag
- 73** Ingekomen brieven van de provinciale commandant van Antwerpen, nos. 1-196.
1818 1 omslag
De nos. 5, 80 en 100 ontbreken.
- 74** Ingekomen brieven van de provinciale commandant van Zuid-Brabant, generaal-majoor Graaf Van der Burch, nos. 1-238.
1818 1 omslag
De nos. 25-27, 172 en 218 ontbreken.
- 75** Ingekomen stukken van verschillende afzenders, nos. 1-246.
1818 1 omslag
No. 2 komt dubbel voor; de nos. 22, 136-137 en 193 ontbreken.
- 76** Ingekomen stukken, nos. 147-162.
1818 dec 1 omslag
- 77** Ingekomen stukken van de Staatsraad Piepers, intendant-generaal van de Administratie van Oorlog, nos. 1-2.
1818 1 omslag
- 78** Ingekomen stukken van de kwartiermeester-generaal, luitenant-generaal Baron de Constant Rebecque, nos. 1-24.
1818 1 omslag
No. 13 ontbreekt.
- 79** Ingekomen brieven van de commissaris-generaal van Oorlog, graaf van der Goltz, de staatsraad Piepers, secretaris van staat voor de zaken van oorlog en de adjudant-generaal D'Aubremé, ad interim belast met de portefeuille van het Departement van Oorlog, nos. 1-281.
1818 1 pak
De nos. 31, 60, 64, 92, 109, 111-112, 125, 128, 149, 154, 172, 175-176, 184-185, 196, 212 en 257 ontbreken.
- 80** Ingekomen stukken van de commandanten van de generale commando's.
1818 1 omslag
Aanwezig zijn de nos. 1, 2, 4, 7-9, 14 No. 2 is gelicht uit de autografen-verzameling van Beeldsnijder van Voshol, beschreven in Verslagen 1922, bijlage II, no. 114

-
- 81** Niet genummerde ingekomen stukken.
1818 1 omslag
- 82** Ingekomen generale orders van de kwartiermeester-generaal Baron de Constant Rebecque.
1818 1 omslag
- 83** Ingekomen stukken van de provinciale commandant van Noord-Brabant.
1819 1 omslag
De nos. 3-6 zijn afkomstig van de commandant ad interim Van Hoey. Dan volgen de nos. 1-215, afkomstig van de commandant De Eerens. Nos. 77 en 147 in afschrift; no. 155 ontbreekt.
- 84** Ingekomen stukken van de provinciale commandant van Antwerpen.
1819 1 omslag
De nos. 1-4 zijn afkomstig van de generaal-majoor Akersloot van Houten, de nos. 1-158 van zijn opvolger generaal-majoor baron Van der Capellen. Nos. 117 en 124 ontbreken.
- 85** Ingekomen stukken van de provinciale commandant van Zuid-Brabant.
1819 1 omslag
Een stuk, afkomstig van Graaf Van der Burch, is genummerd 1 Van zijn opvolger Graaf Van Bylandt is een nieuwe reeks, genummerd 1-26.
- 86** Ingekomen stukken van de provinciale commandant van Zeeland, generaal-majoor De Virieu, nos. 1-75.
1819 1 omslag
Nos. 15 en 65 zijn afschriften, nos. 55 en 74 ontbreken.
- 87** Ingekomen stukken van verschillende personen, nos. 1-243.
1819 1 pak
De nos. 59, 155, 188, 190, 202, 208 en 216 ontbreken. -Geheten: "Generale Correspondentie 1819"
- 88** Ingekomen stukken van de Adjudant-generaal D'Aubremé, ad interim belast met de portefeuille van het departement van Oorlog, en van de Commissaris-generaal van Oorlog D'Aubremé, nos. 1-319.
1819 1 pak
De nos. 13-15, 68, 104, 130 en 197 ontbreken.
- 89** Ingekomen stukken van de kwartiermeester-generaal, nos. 1-20.
1819 1 omslag
- 90** Ingekomen stukken van de commandanten van de generale commando's, nos. 1-17.
1819 1 omslag

-
- 91** Ingekomen generale orders van de kwartiermeester-generaal.
1819 1 omslag
- 92** Niet genummerde ingekomen stukken.
1819 1 omslag
- 93** Instructie en andere stukken met betrekking tot de manoeuvres van
1819.
1819 1 omslag
- 94** Afschriften van de rapporten van de inspectie, ingehouden door de
provinciale commandanten van Antwerpen, Noord-Brabant en
Zeeland.
1819 1 omslag
- 95** Ingekomen stukken van de provinciale commandant van Noord-
Brabant, nos. 1-265.
1820 1 pak
No. 3 in afschrift.
- 96** Ingekomen stukken van de provinciale commandant van
Antwerpen, nos. 1-141.
1820 1 omslag
No. 45 ontbreekt; no. 98 in afschrift.
- 97** Ingekomen stukken van de provinciale commandant van Zeeland,
nos. 1-83.
1820 1 omslag
No. 47 in afschrift.
- 98** Ingekomen stukken van verschillende personen, nos. 1-174.
1820 1 pak
Genaamd: "Generale Correspondentie 1820". De nos. 160 en 191 ontbreken; de
nos. 188 en 221 zijn afschriften.
- 99** Ingekomen stukken van de kwartiermeester-generaal, nos. 1-25.
1820 1 omslag
- 100** Ingekomen stukken van de commissaris-generaal van Oorlog
D'Aubremé, nos. 1-303.
1820 1 pak
De nos. 34, 53, 54, 112, 114, 137, 161, 175-176, 185, 188, 196, 200, 203, 208,
211, 213, 219-220, 264 en 280 ontbreken.
- 101** Ingekomen stukken van de commandanten van de generale
commando's, nos. 1-8.
1820 1 omslag

-
- 102** Stukken betreffende het kamp van Ravels in 1820.
1820 1 omslag
De brigades te Ravels stonden tijdens de manoeuvres onder bevel van Chassé (K.B. 19 aug. 1820, no. 60). Zij bestaan uit minuten van brieven en afschriften van ingekomen stukken.
- 103** Stukken betreffende de jaarlijkse inspectie, door de commandant van het 4de Groot Militaire Commando in 1820 gehouden.
[1820] 1 omslag
- 104** Ingekomen stukken van de provinciale commandant in Noord-Brabant.
1821, nos. 1-344 1 pak
No. 227 in afschrift, no. 306 ontbreekt.
- 105** Ingekomen stukken van de provinciale commandant van Antwerpen.
1821, nos. 1-212 1 omslag
De nos. 185, 200 en 211 ontbreken; no. 193 is in afschrift aanwezig.
- 106** Ingekomen stukken van de provinciale commandanten van Zeeland, generaals-majoor De Virieu en Vermasen, nos. 1-181.
1821 1 omslag
- 107** Ingekomen stukken van verschillende personen, nos. 1-256.
1821 1 pak
Getiteld: "Generale Correspondentie 1821"
- 108** Ingekomen stukken van de kwartiermeester-generaal, nos. 2-12.
1821 1 omslag
- 109** Ingekomen stukken van de commandanten van de generale commando's, nos. 1-25.
1821 1 omslag
De nos. 11 en 16 zijn afkomstig van de commandant van de troepen in het kamp bij Turnhout, luitenant-generaal Baron de Constant Rebecque.
- 110** Ingekomen stukken van de Commissaris-generaal van Oorlog D'Aubremé, nos. 1-302.
1821 1 pak
In nos. 62 en 92 de minuut van antwoord; de nos. 129, 137 en 171 ontbreken.
- 111** Niet genummerde ingekomen stukken.
1821 1 omslag
- 112** Ingekomen rapporten, brieven enz. met betrekking tot Chassé's inspectie in 1821 over onderstaande corpsen.
1821 1 pak

Deze corpsen zijn: Bataljon Artillerie Nationale Militie no. 6, 4de Bataljon Veldartillerie, Regiment Lanciers, Regiment Zwitsers Von Sprecher no. 31, Korps Rijdende Artillerie, 15de Afdeling Nationale Infanterie, 2de Afdeling Infanterie.

- 113** Ingekomen stukken van de provinciale commandant van Noord-Brabant, nos. 1-298.
1822 1 pak
De nos. 44, 145, 210, 254 en 278 in afschrift.
- 114** Ingekomen stukken van de provinciale commandant van Antwerpen, nos. 2-248.
1822 1 omslag
De nos. 55, 57, 62, 70-71 ontbreken; nos. 47 en 206 in afschrift.
- 115** Ingekomen stukken van de provinciale commandant van Zeeland, nos. 1-222.
1822 1 omslag
De nos. 23, 110, 126-127, 188, 192 in afschrift; de nos. 87, 189, 205 en 221 ontbreken.
- 116** Ingekomen stukken van verschillende personen, nos. 1-302.
1822 1 omslag
De nos. 173, 247-248, 272-273, 277, 294 en 297 ontbreken. -Genaamd: "Generale Correspondentie 1822".
- 117** Ingekomen stukken van de kwartiermeester-generaal, nos. 1-11.
1822 1 omslag
- 118** Ingekomen stukken van de commandanten van de generale commando's, nos. 1-41.
1822 1 omslag
No. 32 is afkomstig van de luitenant-generaal A.D. Trip, commanderende de verenigde divisie zware cavalerie.
- 119** Ingekomen stukken van de Commissaris-generaal van Oorlog D'Aubremé, nos. 1-337.
1822 1 pak
De nos. 18, 65, 78, 84, 96, 106, 114-117, 121, 129, 132, 148, 160, 163, 166, 171, 179-180, 190, 206, 212-213, 228-230, 237, 272 en 284 ontbreken. Zie de noot van no. 120.
- 120** Ingekomen stukken van de Commissaris-generaal van Oorlog D'Aubremé met betrekking tot Chassé's inspectie in 1822
1822 1 omslag
Naast niet genummerde brieven komen de volgende nos. voor: 117, 148, 180, 190, 206, 212-213, 228-230, 237 en 272.
- 121** Ingekomen rapporten, brieven enz. met betrekking tot Chassé's inspectie in 1822 over onderstaande corpsen.
1822 1 pak

Deze corpsen zijn: Garnizoens Bataljon no. 34, 15de Afdeling Nationale Infanterie, Korps Rijdende Artillerie, Algemeen depot van de landmagt no. 33 2de divisie, Bataljon Mineurs en Sappeurs, Regiment Zwitsers no. 2, Regiment Zwitsers no. 31, Regiment Lanciers, Bataljon Artillerie Nationale Militie, 4de Bataljon Veldartillerie, 2de Afdeling Infanterie.

- 122** Niet genummerde ingekomen stukken.
1822 1 omslag
Hierbij enkele afschriften en minuten van antwoord.
- 123** Negen afschriften van de bijlagen van een rapport aan Chassé van de provinciale commandant van Antwerpen over "disentiën" tussen de cadetten Micheaux en Van Olden van het regiment Lanciers, met inhoudsopgave.
1822 1 omslag
Het rapport is ingekomen onder no. 70, maar doorgezonden, evenals de in 1821 en 1822 van de provinciale commandant van Antwerpen ontvangen nos. 200, 211 en 213 en 1, 3, 9, 55, 57, 62 en 71, waarvan geen afschriften zijn gemaakt.
- 124** Ingekomen brieven van de provinciale commandant van Noord-Brabant, nos. 1-252.
1823 1 pak
- 125** Ingekomen brieven van de provinciale commandant van Antwerpen, nos. 1-214.
1823 1 omslag
No. 193 ontbreekt.
- 126** Ingekomen brieven van de provinciale commandant van Zeeland, nos. 1-191.
1823 1 omslag
De nos. 19, 24, 41, 56, 76, 98, 111, 128, 143, 155, 169, 181 en 190 ontbreken.
- 127** Ingekomen stukken van verschillende personen, nos. 1-140.
1823 1 omslag
Genaamd: "Generale Correspondentie 1823". De nos. 12, 16, 23, 32, 33, 37, 43-44, 46, 49, 51, 59-60, 70, 75, 77, 79, 81, 87, 88, 98, 100, 123-124, 129, 130, 137-138 ontbreken.
- 128** Ingekomen stukken van de kwartiermeester-generaal, nos. 1-17.
1823 1 omslag
- 129** Ingekomen stukken van de commandanten van de generale commando's, nos. 1-43.
1823 1 omslag
No. 14 is van de provinciale commandant van Luxemburg, no. 15 van dien van Namen, no. 27 van de luitenant-generaal A.D. Trip, commandeerende de gezamenlijke afdelingen Reg. Cavalerie.
- 130** Ingekomen stukken van de Commissaris-generaal van Oorlog D'Aubremé, nos. 1-293.

-
- 1823 1 pak
Nos. 36 en 133 ontbreken; bij no. 141 een afschrift.
- 131** Niet genummerde ingekomen stukken.
1823 1 omslag
- 132** Ingekomen rapporten, brieven enz. met betrekking tot Chassé's inspectie in 1823 over onderstaande corpsen.
1823 1 pak
Deze corpsen zijn: 4de Bataljon Veldartillerie, Bataljon Mineurs en Sappeurs, Algemeen depot van de landmagt no. 33 2de divisie, Regiment Ligte Dragonders no. 5, 6de Bataljon Artillerie Nationale Militie, Korps Rijdende Artillerie, v 2de Afdeling Infanterie, Regiment Zwitsers Von Jenne no. 29, Regiment Zwitsers no. 31, 15de Afdeling Infanterie.
- 133** Ingekomen stukken betreffende het officierskleedingsfonds.
1823 1 omslag
- 134** Ingekomen stukken van de provinciale commandant van Noord-Brabant, nos. 1-218.
1824 1 omslag
No. 132 ontbreekt.
- 135** Ingekomen stukken van de provinciale commandant van Antwerpen, nos. 2-144.
1824 1 omslag
- 136** Ingekomen stukken van de provinciale commandant van Zeeland, nos. 1-195.
1824 1 omslag
De nos. 15, 32, 47, 63, 80, 92, 104, 123, 160, 170, 179, 182 en 194 ontbreken.
- 137** Ingekomen stukken van verschillende personen, nos. 1-131.
1824 1 omslag
De nos. 3, 5, 8, 14-15, 22, 24, 31-32, 37, 45-46, 59, 61-62, 67, 69-70, 78, 80, 84, 91, 93, 107-108, 115-116, 118 en 128-129 ontbreken.
- 138** Ingekomen stukken van de kwartiermeester-generaal, nos. 1-16.
1824 1 omslag
- 139** Ingekomen stukken van de commandanten van de generale commando's, nos. 1-21.
1824 1 omslag
Denos. 9 en 11 ontbreken; no. 16 is van de commandant van de gezamenlijke cavalerie, luitenant-generaal A.D. Trip.
- 140** Ingekomen stukken van de Commissaris-generaal van Oorlog D'Aubremé, nos. 1-219.
1824 1 pak
De nos. 72, 115 en 126 ontbreken.

-
- 141** Ingekomen stukken van de "Directeurs van het Departement van Oorlog", nos. 2-15.
1824 1 omslag
No. 2 is van de directie van het Materieel van de Artillerie en Genie; nos. 3-15 zijn van het departement van Oorlog, directie van het Personeel en Militaire Zaken.
- 142** Ingekomen rapporten, brieven enz. met betrekking tot Chassé's inspectie in 1824 over onderstaande corpsen.
1824 1 pak
Deze corpsen zijn: 4de Garnizoenscompagnie, 6de Bataljon Artillerie Nationale Militie, Korps Rijdende Artillerie, Bataljon Mineurs en Sappeurs, Regiment Zwitsers Von Ziegler no. 30, Algemeen depot van de Landmagt no. 33, 4de Bataljon Veldartillerie, Bataljon Artillerie Transporten, 2de Afdeling Infanterie, 15de Afdeling Nationale Infanterie, Regiment Lichte Dragonders no. 5, Regiment Zwitsers Von Jenner, no. 29, Regiment Zwitsers Von Schmid, no. 31.
- 143** Niet genummerde ingekomen brieven.
1824 1 omslag
- 144** Ingekomen brieven van de provinciale commandant van Noord-Brabant, nos. 1-227.
1825 1 omslag
Deze serie loopt evenals de overige van dit jaar slechts door tot ± 11 nov. Dan worden de ingekomen stukken opgenomen in een algemene reeks.
- 145** Ingekomen brieven van de provinciale commandant van Antwerpen, nos. 1-174.
1825 1 omslag
De nos. 51 en 140 ontbreken.
- 146** Ingekomen brieven van de provinciale commandant van Zeeland, nos. 1-201.
1825 1 omslag
De nos. 19, 32, 51, 66, 85, 103, 122, 138, 161 en 189 ontbreken.
- 147** Ingekomen brieven van verschillende personen, nos. 1-114.
1825 1 omslag
Getiteld: "Generale Correspondentie 1825". De nos. 3-4, 12, 18-19, 28, 32-33, 41, 45, 47, 55, 57, 63-64, 74-75, 83-84, 97-98, 106-107 ontbreken.
- 148** Ingekomen brieven van de kwartiermeester-generaal, nos. 1-12.
1825 1 omslag
- 149** Ingekomen brieven van de commandanten van de generale commando's, nos. 1-22.
1825 1 omslag
- 150** Ingekomen brieven van de Commissaris-generaal van Oorlog D'Aubremé, nos. 1-224.

-
	1825	1 pak
	De nos. 48, 114, 123-124, 130, 160-161, 188 en 191 ontbreken.	
151	Ingekomen brieven van het departement van Oorlog, directie voor het Personeel en Militaire Zaken, nos. 1-15.
1825	1 omslag
152	Ingekomen brieven, nos. 1-178.
1825 na nov. 11	1 pak
	De seriegewijze nummering naar afzenders heeft plaats gemaakt voor een algemene nummering van de ingekomen brieven. No. 24 ontbreekt.	
153	Niet genummerde ingekomen stukken.
1825	1 omslag
154	Ingekomen rapporten, brieven enz. met betrekking tot Chassé's inspectie in 1825 over onderstaande corpsen.
1825	1 pak
	Deze corpsen zijn:
Regiment Zwitsers Von Jenner, no. 29, Regiment Zwitsers Van Ziegler, no. 30, Garnizoens Bataljon no. 34, Regiment Lichte Dragonders, Bataljon Mineurs en Sappeurs, 15de Afdeling Infanterie, 6de Bataljon Artillerie Nationale Militie, 4de Bataljon Veldartillerie, Bataljon Artillerie Transporttrein, Korps Rijdende Artillerie, 2de Afdeling Infanterie, Algemeen Depot van de Landmacht no. 33.	
155	Ingekomen stukken, nos. 1-266 bis.
1826 jan. - feb.	1 pak
	De nos. 112, 196, 207, 227-228, 245, 256 en 266 ontbreken.	
156	Ingekomen stukken, nos. 267-525 bis.
1826 mrt. - apr	1 pak
	De nos. 274, 319, 323, 350, 354, 475, 509 en 520 ontbreken.	
157	Ingekomen stukken, nos. 526-804.
1826 mei - jun	1 pak
	De nos. 558, 608 en 642 ontbreken.	
158	Ingekomen stukken, nos. 805-1083.
1826 juli - aug	1 pak
	De nos. 814, 840, 866 en 1071 ontbreken.	
159	Ingekomen stukken, nos. 1081-1344.
1826 sep. - okt	1 pak
	De nos. 1116, 1169, 1250 en 1298 ontbreken.	
160	Ingekomen stukken, nos. 1345-1562.
1826 nov. - dec.	1 pak
	De nos. 1372, 1423, 1439, 1526 en 1539 ontbreken.	
161	Niet genummerde ingekomen stukken.
1826	1 omslag

-
- 162** Brieven, sterktelijsten enz. betreffende het kamp bij Ravels.
1826 1 omslag
Hierbij de onder no. 782 ingeschreven brief van de Commissaris-generaal van Oorlog.
- 163** Ingekomen brief met rapporten van de provinciale commandant van Noord-Brabant, generaal-majoor De Eerens, in 1826 belast met de generale inspectie over de corpsen in het 4de Groot Militair Commando.
1826 aug. 26 1 stuk
- 164** Ingekomen brieven bij luitenant-generaal Chassé, commanderende het kamp van Ravels, van de burgemeester van Turnhout, J.F.T. Dierckx.
1826 sep. 14 - 26 sep. 1 omslag
- 165** Driemaandelijke rapporten van de inspectie, door de commandanten van het 4de Bataljon Veld Artillerie, Bataljon Artillerie Transport Trein, Regiment Zwitsers Von Jenner no. 29, Regiment Lichte Dragonders no. 5 in 1826 gehouden.
1826 1 omslag
- 166** Ingekomen stukken, nos. 1-256bis.
1827 jan. - feb. 1 pak
No. 99 was in afschrift hier aanwezig; daarbij is het origineel gevoegd, dat voorkwam in de verzameling-Chassé van 1922, no. 25.
- 167** Ingekomen stukken, nos. 257-459.
1827 mrt. - apr. 1 pak
- 168** Ingekomen stukken, nos. 460-647.
1827 mei - juni 1 pak
- 169** Ingekomen stukken, nos. 648-863.
1827 juli - aug. 1 pak
De nos. 696 en 808 ontbreken.
- 170** Ingekomen stukken, nos. 864-1077.
1827 sep. - okt. 1 pak
- 171** Ingekomen stukken, nos. 1078-1254.
1827 nov. - dec. 1 pak
- 172** Driemaandelijke rapporten van de inspectie, door de commandanten van het Regiment Lichte Dragonders no. 4, Garnizoens Bataljon no. 34, 4de Compagnie Bataljon Mineurs en Sappeurs, 6de Bataljon Artillerie Nationale Militie, Bataljon Artillerie Transport Trein, Bataljon Artillerie Nationale Militie, Detachement

3de Compagnie, Korps Rijdende Artillerie, 4de Bataljon Veld Artillerie, Algemeen Depot van de Landmagt no. 33, 2de divisie, in 1827 gehouden.
1827 1 omslag

- 173** Ingekomen stukken, nos. 1255-1416.
1828 jan-feb. 1 pak
Nos. 1282, 1305, 1336, 1339-1340 in afschrift. Nos. 1312, 1331 en 1381 zijn eveneens afschriften; daarbij zijn gevoegd de originelen uit de verzameling-Chassé van 1922, no. 25 De nos. 1297, 1306 en 1370 ontbreken.
- 174** Ingekomen stukken, nos. 1417-1596.
1828 mrt. - apr. 1 pak
- 175** Ingekomen stukken, nos. 1597-1790.
1828 mei - juni 1 pak
De nos. 1619 en 1709 ontbreken.
- 176** Ingekomen stukken, nos. 1-199.
1828 juli -aug. 1 pak
- 177** Ingekomen stukken, nos. 200-388.
1828 sep. - okt. 1 pak
- 178** Ingekomen stukken, nos. 389-560.
1828 nov. - dec. 1 pak
- 179** Brief van de generaal-majoor George, belast met het toezicht over de infanterie in het 4de Groot Militair Commando, waarbij hij modellen inzendt.
1828 juni 11 1 omslag
- 180** Ingekomen stukken, nos. 1-177.
1829 jan. - feb. 1 pak
- 181** Ingekomen stukken, nos. 178-375.
1829 mrt. - apr. 1 pak
No. 283 komt tweemaal voor.
- 182** Ingekomen stukken, nos. 376-578.
1829 mei - juni 1 pak
Nos. 378 en 380 in afschrift.
- 183** Ingekomen stukken, nos. 1-201.
1829 juli - aug. 1 pak
De nos. 43, 77, 160-161 en 200 ontbreken. No. 49 in afschrift.
- 184** Ingekomen stukken, nos. 202-428.
1829 sep. - okt. 1 pak
No. 367 ontbreekt.

-
185	Ingekomen stukken, nos. 429-603.
1829 nov. - dec.	1 pak
186	Een niet genummerd ingekomen stuk.
1829	1 omslag
187	Ingekomen stukken, nos. 1-189.
1830 jan. - feb.
No. 72 ontbreekt.	1 pak
188	Ingekomen stukken, nos. 190-330.
1830 mrt.
De nos. 232-239, 248 en 259 ontbreken.	1 pak
189	Ingekomen stukken, nos. 331-474.
1830 apr.
No. 398 is een afschrift, de nos. 403 en 465 ontbreken.	1 pak
190	Ingekomen stukken, nos. 475-681.
1830 mei - juni
De nos. 490, 505, 520-521, 530-531, 537, 540, 560, 569, 586-587, 591, 596 en 660 ontbreken.	1 pak
191	Ingekomen stukken, nos. 1-140.
1830 juli
De nos. 63 en 141 ontbreken.	1 pak
192	Ingekomen stukken, nos. 142-273.
1830 aug.
No. 209 ontbreekt.	1 pak
193	Ingekomen stukken, nos. 274-587.
1830 sep.
De nos. 302, 329, 362, 457, 461, 580-581 ontbreken.	1 pak
194	Ingekomen stukken, nos. 588-949.
1830 okt. 1 - 25
De nos. 634, 675, 807, 839, 848, 914 en 933 ontbreken. No. 874 is gericht aan Chassé als opperbevelhebber van het mobiele leger.	1 pak
195	Ingekomen stukken.
1830 sep. 1 -31 dec.
De brief van Prins Frederik d.d. 14 okt. is gelicht uit de aanwinst XCIII van 1896, no. 14; een brief van 1830 nov. 30 is gelicht uit de verzameling-Chassé van 1922, no. 25.	1 pak
196	Ingekomen geheime brieven.
1830 sep. 10 - 26 nov. 1832	1 omslag

De brief van de opperbevelhebber van het leger, de Prins van Oranje, van 1832 juni 19 is gelicht uit de verzameling-Chassé van 1922, no. 31; evenzo die van de Directeur-generaal van Oorlog van 1832 nov. 15, Kab. La. P.19 (duplicaat).

- 197** Instructie voor de luitenant-generaal Baron Chassé, gegeven door de admiraal en kolonel-generaal Prins Frederik in het hoofdkwartier te Antwerpen.
1830 okt. 17 1 stuk
Dit stuk is waarschijnlijk door Prins Frederik zelf geschreven; het werd gelicht in de aan-winsten van 1896, XCIII, no. 2
- 198** Ingekomen stukken, nos. 1-46.
1830 okt. 20 - 12 nov. 1 omslag
Een aan deze nummering beantwoordend agenda is niet aangetroffen. De nos. 8, 10, 21, 26, 37 en 39 ontbreken. In deze serie komen ook brieven voor van de Directeur-generaal van Oorlog (zie no. 200).
- 199** Ingekomen brieven van het Gouvernement Provisoire de la Belgique en van het Gouvernement militaire de la province d'Anvers.
1830 okt. 27 - 31 dec. 1 omslag
- 200** Ingekomen stukken van de Directeur-generaal van Oorlog De Eerens.
1830 nov. 02 - 30 dec. 1 omslag
De brieven van 2 en 3 nov. zijn gelicht uit de verzameling-Chassé van 1922, no. 25
- 201** Ingekomen stukken van de Directeur-generaal van Oorlog De Eerens.
1831 jan. 04 - 31 dec. 1 pak
- 202** Ingekomen brieven.
1831 jan. 02 - 29 dec. 1 pak
De brieven van 31 aug. van de Admiraal en kolonel-generaal en van 16 dec. van de Opperbevelhebber van het leger zijn gelicht uit de aanwinst XCIII van 1896, no. 14.
- 203** Ingekomen stukken van Belgische militaire en burgerlijke autoriteiten.
1831 jan. 08 - 14 dec. 1 omslag
- 204** Ingekomen stukken van de Franse en Engelse diplomaten Belliard, White, Russell en Adair.
1831 mei 16 - 16 sep. 1 omslag
De brief van Belliard van 22 aug. is gelicht uit de verzameling-Chassé van 1922, no. 3.1
- 205** Ingekomen stukken van de Directeur-generaal van Oorlog De Eerens.
1832 jan. 05 - 31 dec. 1 pak

De brief van 16 dec. is gelicht uit de verzameling-Chassé van 1922, no. 31.

- 206** Ingekomen brieven.
1832 jan. 03 - 29 dec. 29 1 pak
Een brief van de Opperbevelhebber van het leger dd. 31 mrt. is gelicht uit aanwinst XCIII van 1896, no. 14.

- 207** Een register, getiteld "Kopie brieven van de heer de B.." 1832 mrt. 19 - 08 mei 1 deel
De schrijver van de brieven zal zijn De Bruin(e) of De Bruyn, zich ook noemend Schelfhaut van Goethem, een agent in dienst van Chassé. Zie nos. 294 en 295
Zie ook de inventaris van het geheim archief van Chassé hierna sub IX, nos. 6-8.

IV. STUKKEN BETREFFENDE DE GEBEURTENISSEN TE ANTWERPEN NA HET OPROER TE BRUSSEL.

- 208** Afschrift van de proclamatie van de Prinsen Willem en Frederik over de te nemen maatregelen om de rust in de stad Antwerpen te handhaven.
1830 aug. 30 1 omslag
Dit afschrift is gewaarmerkt door Van der Fosse, gouverneur van de provincie Antwerpen. Het werd gelicht uit de verzameling-Chassé van 1922, no. 26.

- 209** Lijsten van de Garde Urbaine (3e sectie, 1e en 2e compagnie en 4e sectie) van de stad Antwerpen.
1830 sep. 24 1 omslag

- 210** Lijsten van de Garde Bourgeoise van de stad Antwerpen ("Contrôle du Personnel de la 3e Compagnie. -3e Section" en "Troisième Section. Quatrième Compagnie").
z.j. 1 omslag

- 211** Lijst van een "Garde Première Section. Etat des personnes faisant le service."
z.j. 1 omslag

- 212** Afschriften de Koninklijke besluiten van 1830 okt. 20, nos. 109 en 110, tot regeling van het bestuur in de Zuidelijke Nederlanden.
1830 1 omslag
Deze stukken zijn gelicht uit aanwinst XCIII van 1896, no. 2, waar ze evenwel niet vermeld stonden.

- 213** Aantekening voor en gedeeltelijk getekende notulen van de Raad van Verdediging van de vesting Antwerpen, benevens niet getekende voorwaarden van wapenstilstand, gesloten door Baron Chassé, "commanderende in het 4e Groot Militair Commando en de mobiele armee", met het Voorlopig Bewind van België en de stad Antwerpen.
1830 okt. 23 - 27 1 omslag

Deze stukken zijn gedeeltelijk gelicht uit de verzameling-Chassé van 1922, no. 27.

- 214** Verklaring van Van de Herreweghe, dat hij van Delcominet, portier van de citadel, tien sleutels (der stadspoorten) heeft ontvangen.
1830 okt. 27 1 stuk
Zie voor dezen gemachtigde van het Belgisch Voorlopig Bewind en de betekenis van dit stuk: Floris Prims, Antwerpen in 1830, I, blz. 250 en 285.
- 215** Brief "au général commandant la citadelle" waarin generaal Mellinet, de afgevaardigde van het Voorlopig Bewind F. van de Herreweghe en luitenant-kolonel Niellon een wapenstilstand aanbieden. Met een niet gewaarmerkt afschrift.
1830 okt. 27 2 stukken
- 216** "Propositions faites à Monsieur le Général Chassé, de la part du Gouvernement provisoire, par son délégué Monsieur Félix Chazal. Réponses du Lieutenant-Général baron Chassé, commandant en chef dans la citadelle d'Anvers."
1830 1 stuk
Alleen door Chazal getekend. Op de achterzijde: "28 okt. 1830 zeven ure 's morgens" (in overeenstemming met Mertens en Toris: Geschiedenis van Antwerpen, VII, blz. 259).
- 217** Machtiging van het Gouvernement Provisoire de la Belgique, Comité Central, aan Félix Chazal, om op de vastgestelde basis een overeenkomst te sluiten met de commandant van de citadel van Antwerpen.
1830 okt. 28 1 stuk
Gezegeld en getekend.
- 218** Een door Chazal voor eensluidend afschrift getekende machtiging van het Voorlopig Bewind van België aan Félix Chazal, om een overeenkomst aan te gaan met de commandant van de citadel van Antwerpen; met het antwoord van Chassé, daarop geschreven en door hem ondertekend.
1830 okt. 28 1 stuk
Gelicht uit de verzameling-Chassé van 1922, no. 27.
- 219** Akte van wapenstilstand, gesloten tussen de Conseil de Guerre en luitenant-generaal Chassé in het hoofd-kwartier te Antwerpen. Met een niet gewaarmerkt, benevens een door Chassé gewaarmerkt afschrift.
1830 okt. 30 3 stukken
Het eerste stuk is getekend en gezegeld, benevens "vu et approuvé" door Ch. Rogier. Het door Chassé gewaarmerkte afschrift is gelicht uit de verzameling-Chassé van 1922, no. 27.
- 220** "Convention passée entre Monsieur Ch. Rogier, membre du gouvernement provisoire, Mr. le général Nypels d'une part et Monsieur le Baron Chassé, Lieutenant-général, commandant de la

citadelle d'Anvers, d'autre part."

1830 okt. 30

1 stuk

Gezegeld en getekend. De inhoud is eensluidend met de akte van wapenstilstand met de Conseil de Guerre van dezelfde dag (zie no. 219). Met een onderschrift van Chazal en een van Chazal en Chassé.

- 221** Overeenkomst van status quo, gesloten tussen de Belgische onderhandelaar Félix Chazal en Chassé.
1830 nov. 5

1 stuk

- 222** Afschrift van de "Convention" van 1830 okt. 30 en van de overeenkomst van status quo van 1830 nov. 5.
z.j.

1 stukken

Gelicht uit de verzameling-Chassé van 1922, no. 27.

- 223** Afschrift van de overeenkomst van status quo van Chazal en Chassé van 1830 nov. 5 Afschrift van het tweede onderschrift van de "Convention" van 1830 okt. 30.

1830

1 stuk

Beide niet gewaarmerkte afschriften zijn op één blad geschreven.

- 224** Akte, waarbij luitenant-generaal Auguste Belliard, pair van Frankrijk, verklaart dat hij met generaal Chassé op de citadel van Antwerpen een wapenstilstand heeft gesloten
1831 aug. 6

1 stuk

V. STERKTESTATEN, RAPPORTEN, BRIEVEN ENZ. VAN DE BEVELHEBBERS VAN DE FORTEN.

- 225** Staat van de sterkte van het leger te velde, de vestingen en de garnizoensplaatsen.

1830 dec. 16

1 omslag

Gelicht uit aanwinst XCIII van 1896, no. 15

- 226-228** Dagelijkse rapporten over de "gehoudene inspectiën van de kaserne, gedrag en manier van leven van de troepen" in de citadel van Antwerpen, door de generaal-majoor De Favauge en kolonel Graaf Van Quadt.

1830-1832

1 omslag en 2 pakken

226 1830 nov. 16 - 31 dec.

227 1831 jan. 01 - 31 dec.

228 1832 jan. 01 - 03 dec.

- 229-231** Dagelijkse rapporten van het voorgevallene op of in de omtrek van het fort Lillo, ingezonden door de commandant, majoor Ritschie.

1830-1832

1 omslag en 2 pakken

229 1830 nov. 13 - 26 dec.

230 1831 jan. 04 - 31 dec.

231 1832 jan. 01 - 22 nov.

Ingezonden door de (opper)-commandant Ritschie en zijn opvolger Von Jaetze.

- 232-234** Dagelijkse rapporten van de commandant van het fort Liefkenshoek.
1830-1832 2 omslagen en 1 pak
232 1830 nov. 15 - 30 dec.
Aanvankelijk is P. Clerkx de commandant, daarna kapitein Henny.
233 1831 jan. 05 - 30 nov.
234 1832 jan. 01 - 22 nov.
- 235-236** Dagelijkse rapporten van de majoor M. Wolter fungerend onderintendant, belast met het toezicht over de garnizoensziekenzaal te Bergen op Zoom.
1831-1832 2 pakken
235 1831 feb. 16 - 31 dec.
236 1832 jan. 01 - 08 dec.
- 237-238** Halfmaandelijkse situatiestaten van de troepen van de bezetting van de citadel van Antwerpen, opgemaakt door de plaatselijke commandant van de citadel, luitenant-kolonel H.J. Maaten.
1831-1832 2 omslagen
237 1831 jan. 15 - 31 dec.
De situatiestaat van 15 apr. ontbreekt.
238 1832 jan. 15 - 30 sep.
- 238A** Nominatieve staten van de bezetting van den beginne af aan op de citadel van Antwerpen.
18 aug. 1832.
- 239** Vijfdaagse situatiestaten van de troepen op het Vlaamse Hoofd, Burght, Zwijndrecht, Callo en Oosterweel.
1830 nov. 06 - 16 dec. 1 omslag
- 240-241** Halfmaandelijkse situatiestaten van de troepen in garnizoen op het Vlaams Hoofd en onderhorige forten.
1831-1832 2 omslagen
240 1831 feb. 05 - 31 dec.
241 1832 mrt. 31 - 31 okt.
- 242-243** Halfmaandelijkse situatiestaten van de troepen in garnizoen op het fort Lillo.
1831-1832 2 omslagen
242 1831 jan. 15 - 31 dec.
243 1832 jan. 14 - 31 okt.
- 244-245** Halfmaandelijkse situatiestaten van de troepen in garnizoen op het fort Liefkenshoek.
1831-1832 2 omslagen
244 1831 jan. 15 - 31 dec.

245 1832 jan. 14 - 31 aug.
De staat van 15 aug. ontbreekt.

246-248 Staten van de sterkte van het garnizoen op fort Lillo.
1830-1832 3 omslagen
Al dan niet voorzien van de begeleidenden brief van de commandant, majoor Ritschie, aan generaal Chassé.
246 1830 nov. 17 - 26 dec.
247 1831 jan. 05 - 28 dec.
248 1832 jan. 01 - 14 okt.

249-251 Staten van de situatie en sterkte van het garnizoen te Liefkenshoek.
1830-1832 3 omslagen
249 1830 nov. 17 - 29 dec.
250 1831 jan. 05 - 30 nov.
251 1832 jan. 01 - 17 okt.

252-253 Ingekomen brieven van de commandant van het fort Vlaams Hoofd.
1831-1832 2 omslagen
252 1831 jan. 01 - 03 aug.
253 1832 mrt. 19 - 24 dec.

254 Ingekomen brieven van de commandant van het fort Lillo.
1831 jan. 06 - 21 dec. 1 omslag

255 Ingekomen brieven van de commandanten van Lillo (Ritsie en Von Jaetze) en van de opperkommandant van de forten Lillo en Liefkenshoek (Bake).
1832 jan. 08 - 21 dec. 1 omslag
Sinds 22 nov. stonden Lillo en Liefkenshoek onder één bevelhebber.

256 Ingekomen brieven van de commandant van Liefkenshoek.
1831 mrt. 07 - 01 dec. 1 omslag

257 Ingekomen brieven van de oppercommandant van Liefkenshoek.
1832 jan. 10 - 15 nov. 1 omslag

VI. VERSCHILLENDE STUKKEN.

258 Stukken betreffende het niet binnenrukken van Brussel op 28 aug. 1830 door de troepen van Graaf De Lens, commandant van de 15de afdeling infanterie en de houding van de provinciale commandant van Zuid-Brabant, Graaf Van Bylandt. (Afschriften.)
1830 2 stukken

259 Nominatieve lijsten van officieren betreffende verschillende onderwerpen, sterkte lijsten enz.
1830 1 omslag

-
- 260** Lijst van indeling en sterkte van het Belgische leger.
1831 juni 25 1 omslag
- 261** Numerieke opgaaf van de vermeerdering en vermindering van
korporaals, tamboers en soldaten, opgemaakt door de plaatselijke
commandant van de citadel van Antwerpen. 1831 aug. 15 -15 mrt.
1832 mrt. 15 (Afschrift.) 1 omslag
Gelicht uit aanwinst XCIII van 1896, no. 15
- 262** Stukken betreffende het onderscheidingsteken, ingesteld bij
Koninklijk Besluit van 12 sep. 1831, no. 70, (het Metalen Kruis).
z.j. 1 omslag
- 263** Nominatieve staten van militairen, die voor onderscheiding of
bevordering in aanmerking komen, of zij vreemdelingen of
vrijwilligers zijn enz.
1831 1 omslag
- 264** Lijsten van troepen, te belonen militairen, voorraden, wachten enz.
1831 en 1832 1 omslag
- 265** Nominatieve lijsten van militairen, die zich hebben onderscheiden.
1832 1 omslag
- 266** Verschillende aantekeningen en berichten omtrent de toestand in
de vesting Antwerpen en andere stukken van weinig belang, meest
zonder datum of adres.
z.j. 1 omslag
- 267** Twee niet gedateerde brieven, waarvan er één tevens zonder adres
is.
z.j. 1 omslag
- 268** Niet geadresseerde rapporten over onderwerpen van militairen
aard met betrekking tot de citadel van Antwerpen en de
onderhoorige forten.
1830 okt. 22 - 20 mrt. 1833 1 omslag
- 269** Afschriften van brieven, rapporten enz., gericht aan verschillende
personen.
1830 nov. 28 - 18 jan. 1833 1 omslag
- 270** Verdwaalde bijlagen en andere stukken, die niet op hun plaats
gebracht kunnen worden.
z.j. 1 omslag

- 271** Gedrukte aanschrijvingen van het departement van Oorlog
1818, 1820, 1829-1832 1 omslag
- 272** Een verzameling reglementen, voorschriften, modellen en
rapporten.
z.j. 1 omslag

**VII. STUKKEN BETREFFENDE DE OVERGAVE VAN DE
CITADEL.**

- 273** Dagorder van Chassé, waarbij hij melding maakt van 's Konings
bijzondere tevredenheid over de verdediging van de citadel.
1832 dec. 22 (Afschrift.) 1 omslag
- 274** De alleen door Chassé getekende en door Gérard verworpen akte
van overgave van de citadel van Antwerpen, de eronder behorende
forten en het Nederlands eskader op de Schelde voor Antwerpen.
Met afschrift.
1832 dec. 23 2 stukken
Gelicht uit verzameling-Chassé 1922, no. 32.
- 275** Akte van overgave van de citadel van Antwerpen, de eronder
behorende fort en het Nederlands eskader op de Schelde voor
Antwerpen door de generaal van de infanterie Baron Chassé aan
de opperbevelhebber van het Franse leger, maarschalk Graaf
Gérard. Met de conceptakte, twee kaarten van de citadel en
omgeving en een afschrift van de akte.
1832 dec. 23 5 stukken
Het afschrift is gelicht uit de verzameling-Chassé van 1922, no. 32; de andere
stukken waren door Chassé aan majoor Seelig, commandant van de artillerie op
de citadel van Antwerpen, geschonken en werden in diens archief gevonden.
- 276** Stukken betreffende beleg en overgave van de citadel:
1832 dec. 30 en 31 1 omslag
No. 1 Staat van het garnizoen, samenstelling en sterkte.
No. 2 Staat van gewonden, gesneuvelden en vermisten.
No. 3 Ontbreekt.
No. 4 Staat van de door het vuur van de Fransen verwoeste consumptieve
artikelen enz.
No. 5 Inventaris van voorwerpen van de artillerie.
No. 6 Inventaris van wat in Frans bezit is overgegaan. Benevens 2 afschriften
van processen-verbaal tot het opmaken van de inventaris van voorradige en
verwoeste goederen.
- 277** Staat van het voornaamste materieel van de artillerie, aangetroffen
in de citadel van Antwerpen en onderhorige fort en, opgemaakt
door twee officieren van het Franse noorderleger.
1832 dec. 28 1 stuk
Gevonden in de papieren van Seelig.

B. IN FRANSE KRIJGSGEVANGENSCHAP EN TERUG IN HET VADERLAND, 1832-1836.

- 278** Register van uitgaande brieven van de generaal van de infanterie Baron Chassé gedurende zijn krijgsgevangenschap te St.-Omaars van 1833 jan. 13 - 04 jun, te Duinkerken 1833 juni 09 en te Bergen op Zoom 1833 juli 26.
1833 1 deel
Tot half mrt. 1833 bevat het register afschriften, daarna minuten van brieven.
- 279** Register van uitgaande brieven van de generaal van de infanterie Baron Chassé, gedurende zijn krijgsgevangenschap te St.-Omaars; gemerkt A-V3 1833 feb. 2- juni 8 Benevens een order van 1833 juni 6.
1833 1 deel
Enkele niet op tijd ingeschreven, door Chassé niet persoonlijk opgestelde brieven enz. zijn niet van een letter voorzien. Tot half mrt. 1833 bevat het register afschriften, daarna minuten van brieven.
- 280** Minuut van een brief van generaal Chassé in St.-Omaars aan de heer Cabarez te Rijsel, waarbij hij hem inlichtingen over officieren verstrekt.
1833 apr. 09 1 omslag
- 281** Register van uitgaande brieven van de generaal van de infanterie Baron Chassé, ambteloos te Bergen op Zoom, daarna opperbevelhebber van de vesting Breda, verzonden in zijn hoedanigheid van oudcommdant van de citadel van Antwerpen, uit Bergen op Zoom, 1833 juni 13- 1834 feb. 10 (nos. 1-98); uit Breda, 1834 feb. 11-1836 okt. 26 (nos. 98bis-124).
1833-1836 1 deel
- 282** Brieven over geldzendingen en andere ondersteuning, ingekomen bij de generaal van de infanterie Baron Chassé gedurende zijn krijgsgevangenschap in St.-Omaars, nos. 1-25.
1833 1 omslag
No. 23 ontbreekt.
- 283** Brieven van de Directeur-generaal van Oorlog, ingekomen bij de generaal van de infanterie Baron Chassé gedurende zijn krijgsgevangenschap in St.-Omaars.
1833 jan. 20 - 05 juni 1 omslag
- 284** Geheime brieven, ingekomen bij de generaal van de infanterie Baron Chassé gedurende zijn krijgsgevangenschap in St. Omaars.
1833 jan. 29 - 09 apr. 1 omslag
De brieven van 26 en 28 feb. zijn gelicht uit de verzameling-Chassé van 1922, no. 35.

-
- 285** Brieven, ingekomen bij de generaal van de infanterie Baron Chassé gedurende zijn krijgsgevangenschap in St. Omaars.
1833 jan. 07 - 06 juni 1 omslag
Hierbij twee niet gedateerde brieven. De brieven van 13 en 30 jan. en 6 juni zijn gelicht uit aanwinst XCIII van 1896, no. 14; die van 10 jan, 18 feb. en 20 mrt. uit de verzameling-Chassé van 1922, no. 35.
- 286** Brieven, ingekomen bij de generaal van de infanterie Baron Chassé, opperbevelhebber van de Nederlandse troepen in Frankrijk, ten geleide van situatierapporten van de troepen.
1833 feb. 23 - 03 juni 1 omslag
- 287** Lijsten van ontvangen gelden voor de krijgsgevangen bezetting van de citadel van Antwerpen, met bewijsstukken, dat Chassé deze gelden aan de krijgsgevangenen heeft afgedragen.
1833 1 omslag
- 288** Nominatieve lijsten van militairen, die zich o.a. bij het beleg van de citadel hebben onderscheiden en voor een belooning in aanmerking komen.
1833 1 omslag
Opgemaakt na het verblijf in St. Omaars.
- 289** Afschrift van een rapport d.d. 1833 feb. 13, over de inneming van de lunette St. Laurens.
1833 feb. 13 1 stuk
Gelicht uit verzameling-Chassé 1922, no. 34.
- 290** Brieven van de Directeur-generaal van Oorlog, ingekomen bij de generaal van de infanterie Baron Chassé, eerst ambteloos te Bergen op Zoom, dan opperbevelhebber van de vesting Breda, over zaken betreffende zijn vroeger commando op de citadel van Antwerpen.
1833 juni 11 - 14 aug. 1835 1 omslag
- 291** Brieven, ingekomen bij de generaal van de infanterie Baron Chassé, betreffende zijn gewezen commando op de citadel van Antwerpen.
1833 juni 15 - 29 okt. 1835 1 omslag
- 292** Geheime brieven, ingekomen bij de generaal van de infanterie Chassé, betreffende zijn gewezen commando op de citadel van Antwerpen.
1833 sep. 20 - 26 mrt. 1835 1 omslag
- 293** Brieven, ingekomen bij Baron Chassé, opperbevelhebber van de vesting Breda, met betrekking tot Carpentier de Cocquiel, gewezen consul van Oostenrijk te Antwerpen.

1834 mei 11 -02 feb. 1836

1 omslag

Met afschrift van een geheimen brief van Chassé aan de Directeur-generaal van Oorlog. 1836 feb. 7.

294

Geheime brieven, ingekomen bij Baron Chassé, opperbevelhebber van de vesting Breda, met betrekking tot Schelfhout (van Goethem).

1835-1836

1 omslag

Met afschriften van brieven van Chassé over de zaak Schelfhout (ook genoemd Schelfhaut van Goethem). Het betreft hier vader en zoon van dien naam, zich ook noemende De Bruyn.

295

Verantwoordingsstukken van de sommen, door Baron Chassé aan Schelfhout (van Goethem) verstrekt.

Ze bestaan uit:

1 Duplicaatkwitanties nos. 1-6

2 Betaalde rekeningen en kwitanties.

3 Verantwoording van de geheime fondsen, die Chassé heeft ontvangen.

C. BRIEVEN, INGEKOMEN BIJ OFFICIEREN, DEEL UITMAKEND VAN DE BEZETTING VAN DE CITADEL, 1830-1835

- 296** Ingekomen brieven bij de commandant van het hoofdkwartier op de citadel van Antwerpen, luitenant-generaal Rupertus.
1830 okt. 25 - 02 aug. 1831 1 omslag
- 297** Brieven, ingekomen bij de commandant van het hoofdkwartier op de citadel van Antwerpen, luitenant-kolonel Rupertus, van Belgische militaire autoriteiten (gedeeltelijk van de Etat-Major du quartier général van het Gouvernement provisoire de la Belgique).
1831 jan. 21 - 29 juli 1 omslag
- 298** Brieven, ingekomen bij De Gumoëns, kolonel, chef van de generalen staf op de citadel van Antwerpen.
1831 1 omslag
- 299** Brieven, ingekomen bij de kolonel, commandant van de vesting Antwerpen.
1830-1831 1 omslag
Wie hiermee is bedoeld, is niet zeker; waarschijnlijk is Rupertus de geadresseerde.
- 300** Brieven, ingekomen bij luitenant-kolonel De Boer, adjudant en chef van de staf op de citadel van Antwerpen.
1830-1832 1 omslag
- 301** Brieven, ingekomen bij luitenant-kolonel De Boer, krijgsgevangen chef van de staf in St. Omaars.
1833 mrt. 04 - 20 mei 1 omslag
- 302** Brieven, ingekomen bij de kolonel bij de generalen staf Jhr. De Boer, in zijn hoedanigheid van gewezen chef van de staf op de citadel van Antwerpen.
1834-1835 1 omslag

AANHANGSEL I, 1813-1816.

Hierin worden in hoofdzaak delen van archieven beschreven, die door Van der Plaat gevormd zijn in zijn betrekkingen, voorafgaand aan het bevelhebberschap van het 4e Groot Militair Commando.

- 303** Brief, ingekomen bij de "Général en chef Binkendorff à Breda", van Broers, "agent principaal ter verzorging van de levensmiddelen van de troupes van de geallieerde mogendheden."
z.j. 1 stuk
- 303** Brief, ingekomen bij de commandant van de stad Breda, van Broers. 1813 dec. 26, met één niet gedateerde brief.
1813 en z.j. 2 stukken
- 303** Brieven, ingekomen bij de gouverneur van de stad Breda.
1813 dec. 29 - 01 jan. 1814 3 stukken
- 303** Brieven, ingekomen bij de generaal-majoor, daarna luitenant-generaal Van der Plaat, gouverneur van Breda, provinciaal commandant van Noord-Brabant, gouverneur van Antwerpen, commandant van het 1ste Militaire Arrondissement.
1815-1816 1 pak
Eén stuk is gericht aan luitenant-kolonel Vertholen, commandant van de stad en vesting van Breda; een ander aan Rubay, adjudant van de gouverneur van Antwerpen. -De brieven van 1815 mei 5 (aan de provincialen commandant van Brabant) en juli 27, aug. 14 en okt. 12 (aan de gouverneur van Antwerpen) zijn gelicht uit de autographen-verzameling van Beeldsnijder van Voshol, beschreven in Verslagen 1922, bijlage II, no. 114
- 303** Niet gedateerde brieven van de Mairie d'Anvers aan luitenant-generaal Van der Plaat, gouverneur van Antwerpen en commandant van het 1ste Militaire Arrondissement te Antwerpen.
z.j. 1 omslag
Hierbij een brief van 1815 mrt. 10 aan Jackson, adjudant van de vesting Antwerpen.
- 303** Brieven, ingekomen bij luitenant-generaal Van der Plaat, commandeerende het 1ste Militaire Arrondissement te Antwerpen, no. 1-77.
1816 jan. - feb. 1 omslag
De nos. 10 en 27 ontbreken; nos. 38 en 55 zijn gericht aan de toekomstige commandant van het 4de Groot Militair Commando; no. 74 is afschrift; no. 76 zonder vermelding van ambt.
- 303** Brieven, ingekomen bij generaal-majoor meijer te Breda, commanderend ad interim de provincie Noord-Brabant.
1816 1 omslag
- 304** Minuutbrieven van ...?, handelend over de staat van dienst van militairen.

-
	1815 nov. 21 en z.j. dec. 5	1 omslag
304	Minuut-verslag in zake ongeschiktverklaring voor de militairen dienst, signalementen enz., uitgebracht door luitenant-generaal Van der Plaat aan het departement van Oorlog.
1815-1816	1 omslag
304	Minuten van brieven van Van der Plaat, nos. 58-452.
1815 juni 03 - 30 aug.
De nos. 146-147, 236 en 297 ontbreken.	1 pak
304	Minuten van brieven van luitenant-generaal Van der Plaat, commanderend het 1ste Militaire Arrondissement, nos. 178-302.
1816 feb. 01 - 29	1 omslag
304	Brieven en andere stukken betreffende de verdediging van Antwerpen.
1815
Hierbij ook een brief aan Wellington.	1 omslag

AANHANGSEL II, 1830-1832.**305**

Brieven ingekomen bij personen, die ondergeschikt waren aan de opperbevelhebber van de citadel van Antwerpen.

[1830-1832]

6 omslagen, 1 deel

aa Majoor V.d. Polder. 1830 okt. 26

Waarschijnlijk is hiermede bedoeld de op 13 mrt. 1832 tot luitenant-kolonel van de genie benoemde J.C. van de Polder.

bb Kapitein van de zee, daarna schout bij nacht, Lewe van Aduard, commandant van de 2de divisie van de 1e afdeeling van defensie te water. 1830-1832

cc J.C. Koopman, commandeerende Zr. Ms. zeemacht voor Antwerpen. 1831-1832

dd Militair adjudant-intendant te Antwerpen. 1832

ee Majoor Van der Wijck, eerst aanwezig ingenieur op de citadel van Antwerpen. 1832

ff Generaal-majoor De Favauge, commanderende de infanterie te Antwerpen. 1832

gg Register van brieven verzonden door de Agent van het 4e Groot Militair Commando te Antwerpen. 1830 jan. 05 - 30 okt

Van 15 juli 1830 is de titulair militair-intendant.